

J e g y z ő k ö n y v

az Országos Kisebbségi Bizottság

2007. február 1-jén, csütörtökön, 10 órakor

az Oktatási és Kulturális Minisztérium

(Budapest V. Szalay utca 10-14.)

101. számú tárgyalójában megtartott üléséről

Napirend:

1. A nemzetiségi nevelési, oktatási feladatokhoz nyújtott kiegészítő támogatás igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának és elszámolásának rendjéről szóló OKM-rendelet tervezete
Előadó: Simon Istvánné főosztályvezető (Esélyegyenlőségi és Nemzetiségi Főosztály)
2. Egyebek

Elnököl:

Dr. Frank Gábor, a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők:

Prin Andrea és Soós Ferenc (Magyar Gyorsírók és Gépírók Országos Szövetségének beszédgyorsíró szolgálata)

Az ülés résztvevői

Az Országos Kisebbségi Bizottság részéről:

Dr. Frank Gábor (Magyarországi Németek Országos Önkormányzata)
Dr. Dzsotjánné Krajcsir Piroska (Országos Örmény Önkormányzat)
Fábiánné Orosz Ibolya (Országos Román Önkormányzat)
Kránycz Ferenc (Országos Szlovén Önkormányzat)
Szvoboda Vidoszáva (Szerb Országos Önkormányzat)
Medvegy Pálné (Országos Szlovák Önkormányzat)
Dr. Pillér Györgyné (Ukrán Országos Önkormányzat)
Dr. Rónayné Slaba Ewa (Országos Lengyel Önkormányzat)
Dr. Szabó Kálmánné Caruha Vangelio (Görög Országos Önkormányzat)
Szilcer Olga (Országos Ruszin Önkormányzat)

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium részéről:

Kraszlán István
Romácz László
Simon Istvánné

Meghívottak:

Dr. Fórika László (Országgyűlési Biztosok Hivatala)
Paulik Antal (Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 16 perc)

DR. FRANK GÁBOR, a bizottság elnöke (a továbbiakban ELNÖK): Tisztelt Bizottság! Köszöntöm a bizottságot, jó napot kívánok.

Megállapítom, hogy határozatképesek vagyunk. Ketten jelezték, hogy nem tudnak jönni, Kjoszeva Szvetla és Agatics Zorica; mások ezt nem jelezték. Arra kérem a tisztelt bizottsági tagokat és a meghívottakat, hogy a körbemenő íven írják alá a nevüket.

Bejelentem, hogy Pavlov Milica és dr. Lásztity Jovánka asszonyoktól meghatalmazást kapott Szvoboda Vidoszáva, akit köszöntünk, ő fogja most képviselni a szerb önkormányzatot.

Köszöntöm főosztályvezető asszonyt, Paulik Antal urat, valamint Fórika László urat az ombudsman úr képviselőjében.

A mai bizottsági ülésnek egy napirendi pontja van: a nemzetiségi nevelési, oktatási feladatokhoz nyújtott kiegészítő támogatás igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának és elszámolásának rendjéről szóló OKM-rendelet tervezete. Ezt megkaptuk e-mailben, gondolom, mindenkihez eljutott.

Az „egyebek” között van-e valakinek valamilyen közlendője? Nekem majd kettő lesz; és kaptunk egy anyagot a somogyhársági iskola kapcsán a német nemzetiségi oktatással kapcsolatban, de általában, gondolom, a németen túl más területeket is érinthet.

Kérem, szavazzunk arról, hogy elfogadjuk-e a napirendet. *(Szavazás. – Egyhangú egyetértés.)* Úgy látom, senki sincs ellene, úgyhogy elkezdhetjük a napirendi pontok tárgyalását.

Az első napirendi pontunk előadója Simon Istvánné főosztályvezető asszony. Átadom a szót.

SIMON ISTVÁNNÉ: Köszönöm a szót, elnök úr. Ez a rendelettervezet már ismert, egy már régebben bevált gyakorlatnak a folytatása. Úgy érzem, nélkülözhetetlen a nemzetiségi oktatás fenntartásához, különösen pedig a nemzetiségi oktatás minőségének a javításához, és amennyire lehet, a kétnyelvű, illetve a teljes anyanyelvű oktatás ösztönzéséhez. Most csupán a rendelet új elemeire szeretnék kitérni.

Az egyik ilyen, hogy a tankönyvtámogatás konstrukciója az elmúlt évben megváltozott, ami azt jelenti, hogy tartós tankönyvként az önkormányzatok megrendelik a nemzetiségi tankönyveket, ezeket a rendelet alapján a központi költségvetés megtéríti, az iskolák ezeket három évre kapják, és ingyenes használatba adják a gyerekeknek. Vagyis az idén várhatóan nem lesz olyan volumenű a tankönyvrendelés, mint az elmúlt évben, értelemszerűen, hiszen három évre előre megkapták az iskolák, ráadásul 10 százalékos növekménnyel, ráadásul az érettségizőknek egy garnitúra többletrendeléssel. Ezért, illetve ezért is került be a költségvetési törvénybe egy új feladat, ez pedig az anyaországokkal történő kapcsolattartásnak a támogatása, hogy tudniillik azoknak a gyerekeknek, pedagógusoknak, akik részt vesznek a kisebbségi oktatásban, módjuk legyen közvetlen kapcsolatok révén egy bizonyos időtartamot az anyaországban eltölteni, akár táborokban, akár továbbképzéseken, és így tovább. Úgy gondolom, ez egy fontos elem, fontos változás.

A tankönyvtámogatással kapcsolatban a munkatankönyveket és munkafüzeteket a gyerekek továbbra is kedvezményes áron megvásárolják. Az önkormányzat az előállítási költségen szerzi be, és a különbözetet megkapja ennek a rendeletnek az alapján. A támogatott áras munkatankönyvek és munkafüzetek jegyzékének megjelentetése közlemény formájában folyamatban van. Erről ennyit.

Szakmai szolgáltatásokra is van lehetőség, nagyjából ugyanabban a konstrukcióban, mint az elmúlt évben. Kevés fenntartó élt azzal a lehetőséggel, hogy ezt a támogatást a nemzetiségi oktatás minőségének elemzéséhez független szakértő felkérésével igénybe vegye,

és reális képet kapjon arról, hogy milyen színvonalon folyik a nemzetiségi oktató-nevelő munka az általa fenntartott intézményben. E rendelet alapján továbbra is ösztökélni fogjuk a fenntartókat arra, hogy elemeztessék a nemzetiségi oktató-nevelő munkát az általuk fenntartott intézményben. A támogatást igénylőket az elmúlt évben is köteleztük arra - hiszen ez az elszámolás feltétele -, hogy mellékeljenek egy, a rendeletben meghatározott feltételek szerinti független szakértő által elkészített elemzést, ez azonban nem minden esetben történt meg, és erre nincs szankció. E rendelet szerint a jövő évi pályázat feltétele az, hogy egy minden tekintetben elfogadható elszámolást küldjenek be, és a független szakértő által elvégzett elemzés ennek a mellékletét képezi. Az is fontos - sőt ez a legfontosabb -, hogy a fenntartó figyeljen arra, hogy az általa fenntartott intézményben milyen színvonalon folyik a nemzetiségi oktatás, és a támogatást odaítélőknek is tudniuk kell, hogy milyen színvonalú oktató-nevelő munkát támogat az állam ezekkel a többlétszámú támogatásokkal.

Körülbelül ennyi a változás az előzőekhez képest. Várom a kérdéseiket.

ELNÖK: Köszönöm szépen, főosztályvezető asszony. Kinek van kérdése, észrevétele? Vangi!

DR. SZABÓ KÁLMÁNNÉ CARUHA VANGELIO: Tegnap elolvastam az anyagot, és azt láttam, hogy a három kiegészítő iskolára ugyanúgy nem vonatkozik a támogatás, mint ahogy tavaly sem vonatkozott. Főosztályvezető asszony tavaly tavasszal az OKB egyik ülésén azt mondta, hogy mi is kapunk támogatást, amit elvileg meg is kaptunk, de a gyakorlatban csak a határozatot kaptuk meg, a pénzt nem. Az önkormányzat adott kölcsönt az iskolának, de rövidesen változni fog az önkormányzat összetétele, és követelni fogja azt a pénzt, amit a minisztérium ígért nekünk. Sőt már kérdezték is tőlem, hogy hol van az a pénz, amit kölcsön kértél. Ez az egyik dolog.

A másik dolog a tankönyvrendelés. Három tankönyvünk szeptemberre fog elkészülni. Kérdezem, hogy az önkormányzatnak kell a tankönyveket megrendelnie, vagy továbbra is úgy lesz, mint eddig, hogy bejelentjük, hány gyerekre készüljenek a tankönyvek, és azokat megkapjuk.

A harmadik dolog az anyaországgal való kapcsolattartás, illetve az ott történő nyaraltatási, illetve táboroztatási lehetőség. Ez milyen időtartamú lehet, egy hét vagy lehet több is? (*Medvegy Pálné: Minimum hét nap.*) A táboroztatás cserealapon kell, hogy történjék, vagy elég, ha ők meghívják minket?

A negyedik dolog az óvodások ügye. Évek óta mondjuk, hogy az iskola-előkészítő csoportra nem kapunk támogatást. Nem tudom, szegények hogy lesznek elsősök, ha nem kapunk támogatást az óvodáskorú gyerekekre.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ewa!

DR. RÓNAYNÉ SLABA EWA: Ott szeretném folytatni, ahol a Vangi abbahagyta. Nagyon szép terveket hallottunk a 2007. évi kiegészítő támogatással kapcsolatban, de mi még a 2006. évi támogatást sem kaptuk meg. A tavaly februári OKB-ülésen kaptunk ígéretet a kiegészítő támogatásra. Nem kaptuk meg. Majd azt mondták, hogy a nyáron, utána meg azt, hogy szeptemberben, ezután pedig azt, hogy decemberben meg fogjuk kapni. Nem kaptuk meg. Ezután közölték velünk, hogy szerződést kell módosítani, mert a pénzt - amivel december végén el kellett volna számolnunk - január végén fogjuk megkapni.

Tegnap volt január 31-e - pénz nincs. Így nagyon nehéz tervezni a munkát! Nem mi kértük, hogy a tanárok legyenek közalkalmazotti státuson, mert nálunk, ahogy itt hárman megbeszéltük, nem kérdés az, hogy a tanár lehessen kiegészítő státuson, majdnem mindenki valahol dolgozik. De ha ilyen követelmény van, akkor kellene már biztosítani a pénzt, mert

most egyszerűen mindenki úgy gondolja, hogy én vagyok a hibás benne, hogy nincs pénz. Az országos önkormányzat most már befejezi a ciklusát, kölcsönkaptunk, de ezt vissza kell adni. Nagyon nehéz tervezni, nagyon nehéz oktatni ebben a bizonytalanságban. Legyen úgy, hogy nem kapunk! Legyen úgy, hogy nincs követelmény! De így, hogy állandóan majd lesz, majd lesz, tényleg nem lehet színvonalasan dolgozni.

Továbbá arról volt szó, hogy lesz valamilyen megbeszélés Szüdi János úrral. Két levelet írtunk az oktatási miniszternek. Közben más lett az oktatási miniszter, most már valaki új van, és nálunk semmi-semmi nem történt ebben a dologban.

Nagyon boldogok voltunk, amikor létrejött ez a három iskola, mert tényleg szükség van rá, tényleg nagyon megváltozott a gyerekek, szülők hozzáállása. Félek, hogy ezzel a pénzügyi problémával ez csökkenni fog. Attól félek, hogy nálunk a tanároknak már nincs kedvük dolgozni emiatt, mert amikor úgy volt, hogy órabért, kisebb pénzt kapnak, de az rendszeresen, szépen jött, mindenki meg volt elégedve, mert ezt vállalta. Most viszont köteleznek minket, nincs mögötte pénz, és ez így nagyon nehéz. Most jön a személyi jövedelemadó-elszámolás. Milyen módon tudnak elszámolni? Ez a pénz, ami most fog jönni, csak erre az évre fog jönni. És kérdés: mikor végre? És amikor megkapjuk, hallom, hogy szerződésmódosítás lesz; lehet, hogy megint az a meglepetés lesz, hogy tavalyi pénzt már erre az évre fogunk kapni, és tavalyra semmit. *(Simon Istvánné: Olyan nincs.)* Nem? Olyan nincs? Hát én már semmiről nem hiszem el, hogy olyan nincs. Már sok minden olyan volt, amiről nem gondoltuk, hogy például a tavaly februárban megígért pénzt a következő februárban - mert most már egy év eltelt - még mindig nem kapjuk meg.

Úgyhogy örülök, hogy ilyen változások vannak, de akkor fogom elhinni, hogy ezt tényleg komolyan veszik, ha a régi adósságokat az Oktatási Minisztérium vagy a Pénzügyminisztérium - nem tudom, melyik - elrendezi.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Gyűjtsük csokorba a kérdéseket! Zsuzsa jelentkezett.

MEDVEGY PÁLNÉ: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Főosztályvezető Asszony! Én úgy gondolom, hogy a pénzkapásnak vagy nem kapásnak szigorú paraméterei vannak, és az előírások szerint kell működni, be kell csatlakozni az államháztartás rendszerébe, különböző működési engedélyekkel, alapító okiratokkal, és így tovább, a megkapott pénzről szigorú számadással, adatlapokkal, egyebekkel. Tehát úgy gondolom, hogy ez az adott iskolának és a fenntartónak elsődleges felelőssége - legalábbis én így gondolkodom.

Ami a mai napirendi pontot illeti, nagyon nagy örömmel és dalolva fogadtam a rendelettervezet 5. §-ának lehetőségét, annál is inkább, mert úgy emlékszem, az elmúlt két évben nem volt arra pénzügyi lehetőség itt, az Oktatási Minisztérium fejezetében, hogy az úgynevezett anyaországi kapcsolatokat, amelybe a tábor fedőnév is belefér, azt támogathassák. Ezt a feladatot az elmúlt két évben kifejezetten és csakis a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal látta el. Ezért örülök annak a lehetőségnek, hogy az 5. § bekerülhetett, és hogy ez nem kerülte el a főosztály figyelmét.

Nagyon örülök annak, hogy az a probléma is megoldásra került ezzel a rendelettervezettel, hogy a korábbi adatlapokban nem szerepelt az óvodai foglalkoztatás, és ennek a rendelettervezetnek az adatlapjában az is benne van, úgyhogy átlátható az egész.

Kérdésként fogalmazódott meg bennem, amikor az anyaggal foglalkoztam, hogy vajon az anyag az egyeztetés rendszerében hol és milyen szinten tart; mennyire van még lehetőség az anyag korrigálására. Kérdezem ezt azért, hogy jól emlékszem-e arra, hogy a költségvetési törvényben valahol ezzel kapcsolatosan, mármint az 1,1 milliárd forinttal kapcsolatosan valami olyasmi van, hogy február 15-éig kell a rendeletnek megszületnie. *(Simon Istvánné: Igen, megjelennie.)* Valami ilyesmi rémlik, de nem vagyok benne biztos. Tehát hol tartunk

most az egyeztetésben? Kérdezem ezt azért, mert annak is örülök, hogy a rendelettervezetben az a maradék négy paragrafus, amelyik volt tavaly is - a főosztályvezető asszony beszélt róla, hogy mire van lehetőség, működés, tankönyvtámogatás, vegyes bizottsági anyagokban megjelent nemzetiségi problémák segítése és így tovább -, ez most is szerepel.

Nekem problémáim vannak a rendelettervezet 1. §-ával. Megítélésem szerint ugyanis nem lehet egyenlőségjelet tenni és nem lehet azonos kategóriába sorolni az országos önkormányzatok által fenntartott intézményeket és a települési önkormányzatok által fenntartott intézményeket, vagy a többcélú társulások által fenntartott intézményeket, vagy az egyházak által fenntartott intézményeket, vagy a felsőoktatási intézmények által fenntartott gyakorló iskolákat. Azért nem lehet egyenlőségjelet vonni, mert a pénzügyi kondícióik nem azonosak, a lehetőségeik nem azonosak. Miért? Azért, mert a költségvetési törvények 2004 óta lehetőséget adnak a többcélú kistérségi társulásoknak kiemelt támogatásra; 16 milliárd forintba emlékszem talán 2004-ben ennek a problematikának a segítésére, ami a többcélúakat illeti. Ha a települési önkormányzatokra gondol az ember vagy azt az oldalt nézi, akkor a települési önkormányzatoknak azért..., jó, én nem azt mondom, hogy ők gazdagok, senki sem gazdag, mindenki szegény, de a települési önkormányzatoknak nagyobb lehetőségük van, nagyobb terük van a bevételi oldalon, és nem lehet őket összehasonlítani egy országos önkormányzattal. Nem akarom folytatni; ugyanez vonatkozik az egyházi intézményekre, és így tovább. Meggyőződésem tehát, hogy nem lehet egyenlőségjelet vonni. Ha pedig nem lehet egyenlőségjelet vonni, akkor a gondolatmenetet továbbfolytatva, nem lehet ráhúzni azt a kalapot minden fenntartóra, hogy minden fenntartóra érvényes a 30 millió forintos maximális támogatás, mondom én vagy vallom én.

Nem tudom tehát, hogy az egyeztetésben hol áll az anyag, hogyan lehet ezen segíteni, lehet-e egyáltalán megkülönböztetni, lehet-e kategorizálni az előbb említett okok miatt. Annál is inkább, mert tudjuk jól, hogy a költségvetési törvény milyen lehetőséget ad az országos önkormányzatoknak, az országos önkormányzatok mennyi pénzből gazdálkodnak; azoknak vagyonuk nincs, majd csak lesz, ha megkapják a székházukat - vagy már megkapták? Jó. *(Közbeszólások.)* Ami nagyon helyesen nem eladható, de ha az országos önkormányzat oktatási intézményt tart fenn, az igenis a mindennapok során nagyon sok problémával jelentkezik, és a kiadási oldalon nagyon-nagyon sok gondot meg kell oldani.

Mondok egy példát. Az étkeztetésnél a rezsit neki kell állnia, s ha másból nem tudja, akkor az állami normatívából fogja kifizetni, ami egy százfős óvoda esetében - 60 százalékos rezsivel számolva - éves szinten 15 millió forint mínuszt jelent.

A többségi oktatást folytató iskolák kapnak iskolatejet, mi viszont nem engedhetjük meg magunknak az iskolatejprogramot, mert a mi fenntartóink budapesti székhelyűek, a törvény pedig olyan buta, hogy nem az intézményt nézi és nem a fenntartót, ezért mi a 25 százalékos támogatottságba esünk, míg az a település, ahol az intézmény működik, az 50 százalékosba. Hiába írunk ez ügyben az FVM-nek, senki nem akarja megérteni ezt a problémát.

Az is nehezíti a fenntartók helyzetét, hogy az ilyen típusú intézményeknek a pedagógiai szakszolgálatokért - ami alá sok minden tartozik: logopédia, íriszterápia, nehezen nevelhető, tanulási zavarokkal küzdő gyerek segítése, gyógytestnevelés, iskolaérettségi vizsgálat - gyerekenként 24 500 forintot kell fizetniük. Mindenért fizetni kell! Az én intézményemben a pedagógiai szakszolgálat ellátása évente 4 millió forintba kerül. Tehát vannak olyan feladatok - nem is kevés -, amelyek terhet jelentenek a fenntartónak.

Ezek ismeretében - felelősséggel vállalva a gondokat és problémákat - meggyőződéssel vallom, hogy nem lehet egyenlőségjelet tenni a fenntartók közé. Én nagyon hálás vagyok a plusz 1,1 milliárd forintos támogatásért, mert az iszonyatosan nagy előrelépés a korábbiakhoz képest. A nemzetiségi intézmények tekintetében ötféle feladatot támogat, de a fenntartókat nem lehet azonos kalapba helyezni. Az előbb említett okok miatt ennél a típusnál

az összeg megemelését szeretném kérni. Ha erre nincs lehetőség, akkor megköszönöm azt a rengeteg munkát, ami ebben a rendelettervezetben benne van, de tartózkodni fogok a szavazáskor.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Mindketten intézményvezetők vagyunk egy országos önkormányzat által fenntartott intézményben. Én sem tudom jobban összefoglalni, legfeljebb csak alátámasztani tudom azt, amit a Zsuzsa mondott. A mi iskolánkban 750 gyerek tanul, akik közül hatszáz étkezik. A működtető a rezsiköltséget 70 százalékra emelte, mondván, hogy az eddigi nyersanyagnormából nem tudja biztosítani a megfelelő színvonalú étkeztetést - egyébként jól főznek és jól működtetik a konyhát, következésképpen sok az étkező -, ami az iskolának még nagyobb kiadást jelent.

Aztán ott van a napközi, ami a legkevesbé jól finanszírozott területe az iskolának. Nálunk csak az 1-4. osztályos tanulóknak van napközi két párhuzamos csoportban 260 gyerekekkel, de a 260 gyerek után járó normatíva még két pedagógus bérét sem fedezi. Tehát van olyan szolgáltatás, amiért az intézmény nem követelhet a szülőktől ellentételezést, és ott marad az a sok mínusz, ami ezzel együtt jár.

Én is tudnék számokat mondani. A mi intézményünk az óvodától kezdve a kollégiumig telített, és ha csökken a támogatás mértéke, akkor a hiány nem 30, hanem 40 millió lesz és közel kerülünk a működésképtelenséghez, illetve a bezáráshoz. Én is aláhúznám azt, amit a Zsuzsa is kiemelt, hogy a fenntartó önkormányzatok közé nem lehet egyenlőségjelet tenni, mert egy települési önkormányzatnak jóval több lehetősége van, mint egy országos kisebbségi önkormányzatnak. Természetesen nagyon jól jön ez a támogatás és az is, hogy olyan területekre is kiterjed, amelyek fontosak a nemzetiségek fenntartása érdekében - az 5. pontra gondolok -, de nálunk egészében véve az alapvető működés biztosítása nem megoldott azoknál az intézményeknél, amelyek az országos önkormányzatok fenntartása alá tartoznak.

Zsuzsa!

MEDVEGY PÁLNÉ: Bezárni, illetve működésképtelenséget kikiáltani nem fogunk. Annak idején az autonómia fedőneve alatt nagyon sok segítséget kaptunk törvénymódosítás és egyéb formájában. Ezek az intézmények értik azt, amit ebben az országban mindenkinek értenie kell: kevesebb a pénz, ezért a gatyaszíjat össze kell húzni, és gondolkodnak is a megoldáson. Elnök úr is gondolkodik a megoldáson és én is gondolkodom. A közoktatási törvény előírja, hogy tanév közben nem lehet változtatni, de a nyáron napirendre fognak kerülni ésszerűsítő megoldások, és azok bevezetése elkerülhetetlen lesz.

Úgy ítélem meg, hogy ebben a közösségben csak korrektül és tisztességesen illik viselkedni. Végeztem számításokat - mást se csinál az ember most, amikor költségvetést ad le -, mindannyian tudjuk, hogy 8/12 rész, 4/12 rész. A 4/12 résznél vannak feladatok, amelyeknél emelkedés van, vannak feladatok, amelyeknél csökkenés van. Ha összehasonlító elemzést végez az ember, akkor körülbelül olyan 8-10 százalékos mínusz van éves szinten, és ha százalékos arányban akarja megadni azt, hogy az egész évi kiadási oldalnak a két helyről kapott állami pénze, a Magyar Államkincstártól kapott és a minisztériumtól kapott kiegészítő támogatás mennyi, az körülbelül a kiadásoknak durván a 75-80 százalékát fedi le. Még akkor is ott van a 20-25 százalékos olló, amelyben ez nagy lehetőség, illetve segítség, nagyon helyesen, megadva mindent pontosan, mi az ember kötelessége, és így tovább, már ami az elszámolást és az adatlapokat illeti.

Én 2-3 millió forintos támogatást is pozitívumnak tekintek, úgy, hogy úgy gondolkodom, hogy a nemzetiségi intézmények sem és az országos önkormányzatok által fenntartott intézmények sem kerülhetik el azt, ami egyébként az oktatás rendszerében be kell hogy következzen.

Köszönöm.

ELNÖK: Hadd kapcsolódjam még egyszer ide, és elnézést, hogy párbeszéd folyik egymással; utána fősztályvezető asszonynak átadom a szót.

Egy dolgot azért hadd tegyek hozzá. Az való igaz, hogy a feltételeink azóta, hogy az országos önkormányzat átvette az intézményünket, az intézményeket, jelentősen javultak. *(Medvegy Pálné: Így van. - Simon Istvánné: Az anyagi kondíciók. - Medvegy Pálné: Pontosan.)* Igen, az anyagi kondíciók tekintetében. Tehát gyakorlatilag ott állunk, hogy lehet gazdálkodni, mert meg tudjuk számolni a pénzt, és tudjuk azt, hogy mennyi pénzünk van, tudjuk, hogy mire elég, számolgatunk; többet számolgatunk, mint akkor, amikor a települési önkormányzat fenntartásában működtünk. Ezt mindenképpen meg kívántam jegyezni. *(Medvegy Pálné: Ez így korrekt.)* Azt gondolom, így korrekt az egész, a feltételeink jobbakk.

Természetesen mi is működni fogunk, csak azt nem tudom, hogy egy ilyen dimenziójú hiányt, ami mondjuk, egy 550 milliós költségvetésből 40 millió forint, azt hogyan lehet kigazdálkodni. Mert min tud az ember takarékoskodni? Egy iskola költségvetésében a személyi kiadások a legsúlyosabb tétel. Ha a személyi kiadásokat lefaragom, akkor nyilvánvalóan a program sérülni fog, és ezáltal a minőség fog csorbát szenvedni. Keressük tehát mi is a lehetőségeket, mert tavaly már szeptembertől - ugye, váltás mindig csak a nyári időszak után következhet be - szintén szűkítettünk, mert láttuk, hogy mennyi költségvetési lehetőségünk van. De azt nem tudom elképzelni, illetve azt tudom nagyon nehezen elképzelni, hogy például maradjunk csak ennél az egyszerű témánál, a napközinnél. Nálunk volt egy alapos átvilágítás szakértők által a gazdálkodásra vonatkozóan, és föltekert olyan kérdéseket - jól látják a problémát a szakértők például a napközivel kapcsolatosan -, hogy egy 40 fős évfolyamon miért kell két napközis csoport, miért kell összesen négy évfolyamon 260 gyereknek nyolc napközis csoport. Egyszerűen azért, mert ez az iskolához kapcsolódó szolgáltatás, a szülők igénylik ezt. Már annyira leszűkítettük, hogy a nyolc napközis csoportban - csak példaként hadd mondjam el - két határozatlan időre kinevezett pedagógus van és hat részmunkaidős. Ennél jobban nem tudom már leszűkíteni! Nem tehetem meg azt, hogy 260 gyereket két vagy három pedagógus felügyeljen! Jól működő napköziről van szó, folyamatosan keressük a lehetőségeket.

A gondok tehát itt vannak, amire szeretnék rámutatni, függetlenül attól, hogy a feltételeink, ezt még egyszer hangsúlyozom, sokkal jobbakk, mint amikor a települési önkormányzat fenntartásában voltunk, de a problémáink is megnöttek ezzel. S természetesnek tartjuk, hogy ilyen adatlapokat kell kitölteni, olyan adatlapokat kell kitölteni, mert beletagolódunk az egész államháztartás rendszerébe, de ettől függetlenül a gondok, amelyeket Zsuzsa 10 százalékban határozott meg, nagyjából stimmel nálunk is, a 10 százalék mínusz bele van építve a költségvetésünkbe.

Feri?

KRÁNYECZ FERENC: Köszönöm a két intézményvezetőnek, hogy ennyire világossá tették a problémákat, mert tényleg jó, hogy különböző helyekről vagyunk itt, és tényleg nagyon fontos, hogy a két intézményvezető milyen véleményt mond. És örülök annak, hogy a végén azt mondják, hogy nem adják föl, mégis azt mondják, hogy ugyan javul a támogatottságuk, de nem elégedettek, ami teljesen természetes. Úgy gondolom, egyszerre nem lehet ezeket a gondokat megoldani, mert mindennek van anyagi vonzata, és örülök annak, hogy végül is pozitívan nyilatkoztak.

Eszembe jut a bajai konferencia, ahol én Gábor csoportjában voltam. Ott az intézményvezetők az intézményátvételi problémákkal kapcsolatosan mondtak véleményt, de ott is a vége az volt, hogy minden intézményvezető azt mondta, hogy de ha még egyszer el kellene kezdeni, nem vacillálnának, ugyanúgy csinálnák. Én ennek nagyon örülök, hogy

fölvállalják ezeket a dolgokat, és ezt nyilvánvalóan így lehet csak csinálni, így lehet csak javítani a helyzeten. Én ennek nagyon örülök, hogy így nyilatkoznak.

A másik, amit szeretnék mondani: én is pozitív dolognak tartom azt, hogy az anyaországgal kapcsolatos feladatok támogatása bekerült ebbe az 5. §-ba. Továbbá úgy érzem, hogy ami korábban az OKB kérése volt, a kétnyelvű oktatás támogatottsága, úgy látom, egyre inkább valóban jelen van a problémák között. Teljesen egyetértek azzal, hogy ez a cél továbbra is változatlan az oktatásban, hogy a nyelvoktató iskolák térjenek át kétnyelvű oktatásra, és ezért a kétnyelvű oktatás jobban van finanszírozva.

Köszönöm szépen. *(Medvegy Pálné kimegy az ülésteremből.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Várjuk meg Zsuzsát, mert ő sok kérdést föltett.

SIMON ISTVÁNNÉ: De azt hiszem, a kisiskolák ügyére addig is rátérhetünk. Ez a rendelettervezet, amelyről itt konkrétan beszélünk, kifejezetten a települési önkormányzatok által fenntartott intézményekről szól, erről a körről. Ez települési önkormányzati gazdálkodási feladatokat támogat abban, hogy a nemzetiségi intézményeiket fenn tudják tartani, hogy az aránytalanul nagy terheket valamilyen módon ellensúlyozza a központi költségvetés, és ezek az aránytalanul nagy terhek a relatíve alacsony tanulólétszámból adódnak. Ez a települési önkormányzati kör.

A nem állami fenntartású intézményeknél, tehát az országos önkormányzatok által fenntartott intézményeknél más a helyzet. Ott a kisebbségi törvény rendelkezik úgy, amelynek módosítása itt amúgy közös erővel készítették elő *(Medvegy Pálné visszatér az ülésterembe.)*, hogy minden támogatás megilleti az országos önkormányzatot intézményfenntartói minőségében, minden olyan támogatás megilleti, mint a települési önkormányzatot.

A rendelet is kitér erre az intézményi körre, noha a nem állami fenntartású intézmények támogatásához a forrást humán fejezetből biztosítja a költségvetés. Ebbe a körbe nem tartoznak bele az országos kisebbségi önkormányzatok által fenntartott kiegészítő kisebbségi oktatást végző iskolák. A kiegészítő kisebbségi oktatást más konstrukcióban is meg lehet valósítani. A törvény szerint a jövőben a feladatot ahhoz is oda lehet rendelni, aki elsősorban köteles biztosítani a kiegészítő kisebbségi oktatást. Azon érdemes elgondolkodni, hogy a jövőben a kiegészítő oktatást ebből a keretből hogyan lehet támogatni, mert jelen pillanatban ebből nem lehet támogatni. Zárójelben megjegyzem, hogy e rendelet alapján a nyelvoktató iskolák zömét nem lehet támogatni. Csak az 1100 fő alatti településeken működő nemzetiségi nyelvoktató iskolákat támogatja ez a rendelet - egyszerűen nincs forrás arra, hogy az összes nyelvoktató iskolát pluszban meg lehessen támogatni - úgy, hogy megkapják az alaptámogatást és a szakmai feladatra megkapják a kisebbségi normatívát, a 45 ezer forintot. Azt se felejtjük el, hogy a kiegészítő kisebbségi oktatás a heti négy óra kötelező nyelvórára és a népismeretre megkapja gyerekenként az évi 45 ezer forintot.

Az országos önkormányzatok a többféle konstrukció közül azt választották, hogy ezekkel a kondíciókkal ők fogják ezt virtuális feladatként ellátni. És nem sokkal később jött az az intézkedés, hogy a pedagógusnak közalkalmazottnak kell lennie. Röögös utakat jártunk be közösen, amíg végre olyan szakmai feltételeket sikerült teremteni ahhoz, hogy egyáltalán nyilvántartásba lehessen venni ezeket az iskolákat, de erre most nem térnék ki. Sokféle konstrukció közül választottuk ki azt, amelyben a leggazdaságosabban működhet egy ilyen intézmény. Az pedig általános előírás, hogy egy iskolában a gyerekek nevelésével foglalkozó pedagógusok 70 százaléka legyen közalkalmazott. Ez nem új dolog. Több jelzés is érkezett felénk, hogy ezek az intézmények anyagi gondokkal küszködnek, annak ellenére, hogy az önkormányzatok a működtetésüket ezekkel a kondíciókkal vállalták. Lehetne ez megyei feladat is - ott ráadásul kötelező -, és akkor neki kellene biztosítani a támogatást, ahol ez indokolt. De nem ezt a konstrukciót választották az önkormányzatok.

A minisztérium tett egy gesztust és azt mondta, hogy mégis megpróbálja fejezetből megtámogatni ezeket az intézményeket. Csak a tisztánlátás kedvéért mondom, ez nem adósság, a tárca csupán segítő szándékkal próbálja meg helyzetbe hozni az ezeket az intézményeket fenntartó önkormányzatokat is. Érdeemes lenne közösen elgondolkodni azon, hogy ennek az oktatási formának hogyan lehet a leghatékosabban biztosítani az anyagi feltételeit. A késedelemért elnézést kérek, de a tavalyi írt jogszabályt megjelent rendelet a 2006-2007-es tanévre vonatkozó támogatási igény volt. Úgy tudom, hogy a minisztérium decemberben intézkedett, azonban a Kincstárnál leálltak a kifizetések, de ezeket a pénzeket rövidesen ki fogják fizetni. Még egyszer mondom, ez a támogatás a 2006-2007-es tanévre vonatkozik és az elszámolási kötelezettség is az év közepéig szól és nem a jövő tanévre. Azt tudom ígérni, hogy tüzetesen utánanézek a dolognak, és ha a jövőben ilyen támogatásra sort tudunk keríteni, mert lesz rá fedezet - most úgy néz ki, hogy nincs, mert a fejezetben egyre kevesebb a pénz -, akkor azon leszek, hogy ez időben, nagyon pontosan, világosan és határozottan történjen meg. Ugyancsak zárójelben jegyzem meg, hogy azért voltak adminisztrációs és egyéb problémák az önkormányzatok részéről is a tanulólétszám, a feladatok vagy a költségigény meghatározása tekintetében. *(Dr. Rónayné Slaba Ewa: Nálunk nem!)* De igen, tudom, mert ismerem a folyamatot. A lényeg azonban az, hogy ennek a pénznek már ott kellene lenni az önkormányzatoknál. A kifizetés késedelmet szenvedett és mindent megteszünk azért, hogy minél előbb ott legyen.

DR. RÓNAYNÉ SLABA EWA: A szerződés szerint ezzel a pénzzel - ami még nem érkezett meg - 2006. december 31-ig el kell számolnunk. Akkor most mi a teendőnk?

SIMON ISTVÁNNÉ: Utána fogok nézni. A tárgyévi költségvetési forrásokat a következő év május 31-ig lehet felhasználni és utána kell vele elszámolni.

DR. RÓNAYNÉ SLABA EWA: Nagyon szépen köszönöm. Mi más szerződést írtunk alá és nem tudjuk, hogy mi lesz januártól.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Vangi!

DR. SZABÓ KÁLMÁNNÉ CARUHA VANGELIO: A görögöknél 262 gyerek tanul. A gyerekekkel együtt én is nagyon örülök annak, hogy létezik a kiegészítő iskolai forma, mert különben elvesztek volna ezek a gyerekek, ezért mindenki pozitívan áll ehhez a dologhoz. Nálunk a 70 százalék is megvan, fiatalok vállalták és zömében közalkalmazottként végzik ezt a munkát. A tanítványaink nagyon jó eredményeket értek el az előérettségiben. A múltkor ülésen szó volt arról, hogy jön majd valaki Pécsről, aki a felsőoktatással foglalkozik. Erről jut eszembe, hogy az érettségiben felső szinten nagyon jól teljesítő tanulóinknak az egyetemi felvételin a nulláról kell indulniuk, csakúgy, mint azoknak a másutt érettségizett diákoknak, akik görög szakra jelentkeznek, de egyáltalán nem tudnak görögül. Hogy lesz így nemzetiségi utánpótlás, ha a hallgatóink az egyetemen kezdők lesznek?

ELNÖK: Ez nehéz kérdés és most nem is tudunk rá válaszolni.

DR. SZABÓ KÁLMÁNNÉ CARUHA VANGELIO: Kérem, hogy gondolkodjunk ezen, mert a tanulók ilyen körülmények között nem tudnak továbblépni.

SIMON ISTVÁNNÉ: Azon is érdemes elgondolkodni, hogy az óvodai nevelést hogyan lehet megoldani, mert a kiegészítő kisebbségi oktatás erre valóban nem nyújt megoldást.

Én elképzelhetőnek tartom, hogy szülői igény szerint óvodai csoportot kellene létrehozni abban az óvodában, abban a kerületben vagy abban a körzetben, ahol a gyerekek élnek. Mert ez is vitatható - nem is tudom, hogy kimondjam-e -, hogy vajon az óvodás korú gyerekek, a három-hat éves korú gyerekek valamilyen kiegészítő kisebbségi nevelésre hogyan foghatók be, mondjuk, az egész óvodai ott-tartózkodás után, mert ez nem nyelvoktatás. Az óvodai nevelés az játék, két nyelven való foglalkozás a gyermekekkel, állandóan, és nincsenek órák és nincsenek ilyen dolgok. Úgyhogy szerintem ezt érdemes végiggondolni. Addig is én azt ajánlom, hogy egy-egy nagyobb körzetben, ha a szülők igénylik, akkor az óvodai nevelés keretében, egy-egy óvodában kellene megszervezni az adott kisebbségi óvodai nevelést. Tehát nem tudok elképzelni most én, ebben a pillanatban más megoldást. Ezen érdemes a jövőben gondolkodni, és biztosan ki fogunk érlelni közösen valamilyen megoldást erre is.

Visszatérve a rendeletre, mert amiről eddig beszéltünk, csak érintőlegesen függ össze a rendelettel. Az első nagy probléma ez a maximalizált 30 millió, tehát hogy ez a legfeljebb 30 millió nem tűnik ahhoz elégségesnek, hogy megfelelően tudják a fenntartók finanszírozni a nemzetiségi intézményeiket, abban az esetben, ha itt országos önkormányzatokról van szó. Ez volt a nagyon konkrét felvetés, mert lehet, hogy egy települési önkormányzat is ugyanezt fölvetné itt, de olyan itt most nincs jelen. Az országos önkormányzatok által fenntartott intézmények, vagyis az országos önkormányzatok mint intézményfenntartók valóban sajátos helyzetben vannak, mert nincsenek egyéb bevételeik, forrásaik, amelyeket ide-oda át tudnak csoportosítani, még akkor is, ha nehezen jut nekik mindenféle feladatra, mert azt meg sokféle kell osztani, de mégis nagyobb forrásból tudnak gazdálkodni. Ezt a célt szolgálja, biztos, hogy nem teljes egészében, de azt tudjuk, hogy azért az alapszabályon és a kiegészítő nemzetiségi szabályon kívül az országos önkormányzatok által fenntartott intézmények egy további kiegészítő támogatást kapnak, aminek az a rendeltetése, hogy azt a különbözetet fedezze, amelyet a települési önkormányzat szokott általában hozzátenni a szabályokhoz. Ez tehát a kiindulás. *(Medvegy Pálné jelzésére:)* De, ez így van, Zsuzsa. Egyszer van az alapszabály, a nemzetiségi szabály, és van az oktatási miniszterrel egy megállapodás az egyházi iskolák analógiájára. Ez volt mindennek a kiindulási pontja, hogy ezt a kiegészítő támogatást, amely évente kerül kiszámításra... *(Medvegy Pálné: Emelkedett 17 ezer forintba ebben az évben.)* Jó, de bocsánat, az alapszabályon és a nemzetiségi szabályon felül! Tehát ez az a hányad, amelyet a települési önkormányzat kiszámítása alapján hozzátesz az általa fenntartott intézmény finanszírozásához. *(Medvegy Pálné: Világos, igazad van.)* Tehát azt mondom, hogy ezt azért nem ebből kell fedezni. Ez tehát a kiindulási pont. Azért tértem erre ki, mert analógiákat vonunk, és akkor ez is hozzátartozik az igazsághoz.

A rendelet előkészítése során megpróbáltuk ezt a maximálisan adható mértéket megemlíteni, éppen azért, hogy majd akik ezt elbírálják, a kuratórium jobban tudjon differenciálni az egyes intézmények között a rendelet által megadott feltételek szerint. Éppen azért, amire többen hivatkoztak itt, hogy egy olyan költségvetési évben vagyunk, amikor komoly takarékosági intézkedéseket kell végrehajtani a közoktatás területén és az intézményfenntartóknak általában, nem kaptunk a társarcától olyan felhatalmazást, hogy ezt a mértéket itt megemeljük. Megmondom őszintén, és ezt nem szabadkozásképpen mondom el, de valóban gondoltunk egy limitelésre, és azt kell mondanom, ez hosszan tartó egyeztetés volt, például ennek a mértéknek megváltoztatása tekintetében is. Ezek előtt az érvek előtt fejteket kellett hajtani, és azt kellett mondani, hogy be kell látni, hogy a mi területünkön is, nem mintha olyan nagyon jól el lennénk anyagilag ereszelve mindenféle szempontból, de ezt a mi területünkön is akceptálni kell, illetve reménykedünk, hogy ezt akceptálják.

Többek között ennek az ellensúlyozására jönne be most a tankönyvtámogatásokon kívül - mert ez is fenntartói kötelezettségvállalás lenne - a szakmai szolgáltatások támogatása,

ami szintén fenntartói feladat lenne. Megmondom őszintén, én most improvizálok, és nem biztos, hogy sikerül, de vajon - teszem föl a kérdést - a szakmai szolgáltatások körét nem lehetne-e kibővíteni a szakszolgálatok igénybevételének körével. Én most ezen gondolkodom, és azt tudom megígérni, hogy az OKB ülése után elindulok ezen, megpróbálok ebben egyeztetni, hogy legalább ezt a feladatot még, ezt az anyagi kötelezettséget hátha le tudjuk venni az önkormányzatok válláról. De most tényleg ötletszerűen jutott ez most eszembe, hogyan tudnánk ezen segíteni, ugyanis ismert előttünk a probléma, éppen a szarvasi intézmény esetében, hogy valóban kökemény pénzeket kell a szakszolgálatokért pluszban kifizetni. *(Medvegý Pálné: Ez nagyon jó ötlet!)* Mondom, hogy most ötletelek és improvizálok, de kérem, a rendelet elfogadását ettől most ne tegyék függővé, csak annyit mondok, hogy megpróbálok most még ezen az úton is elindulni.

Az egyeztetésnek ebben a fázisában, azt gondolom, hogy ami mértéket nem érint, ami alapvetően a szabályozást nem érinti, most van még államigazgatási egyeztetés alatt, meg fogják kapni az országos önkormányzatok is vagy már megkapták ezt az anyagot *(Dr. Szabó Kálmánné Caruha Vangelio: Megkapták.)*, de azt el kell mondanom, hogy a minisztérium vezető testületei ezzel foglalkoztak, de a minisztérium vezető testületei után, ha az OKB-nak van javaslata, azt még akceptálni lehet. Azt is hozzá kell tennem, hogy a szakmapolitikai egyeztetésen túl van ez a rendelettervezet, azért is, mert hiszen február 15-én meg kell jelennie.

Nem tudom, mindenre választ adtam-e, kedves alelnök asszony.

MEDVEGY PÁLNÉ: Válaszolhatok?

ELNÖK: Persze, tessék, parancsolj!

MEDVEGY PÁLNÉ: Köszönöm, főosztályvezető asszony. Tudom azt, hogy ha az egyeztetésen túl van *(Simon Istvánné: Nincs túl.)*, szakmapolitika, egyebek, világos, hogy egy főosztályvezető nem bólinthat rá arra, hogy a fenntartók között különbséget kell tenni. Ez biztosan nem járható út, magasabb szintről, csak az én együgyű utamon. De én akkor is kitartok amellet, hogy nem hasonlíthatók össze. *(Simon Istvánné: Nem ennek a rendeletnek a dolga.)* Abban igaza van főosztályvezető asszonynak maximálisan, hogy kiegészítő normatíva meg egyebek, maximálisan igaza van. Csakhogy ha zsebbe kell nyúl, akkor az egyház az egy százalékából, a vagyonából, a nem tudom, miéből, a zsebébe tud nyúl, a másik nem tud a zsebébe nyúl.

A pedagógiai szakszolgálatok kérdéskörét én maximálisan támogatom, kérni szeretném, jó lenne erről beszélni. Mégis megkérdezem főosztályvezető asszonytól: olyanra az OKB-nak van-e lehetősége, hogy az országos önkormányzatok által fenntartott intézmények esetében nem ért egyet az összeggel? Illetve vegyék figyelembe azt, hogy a pedagógiai szakszolgálat ellátásáért - ami kötelezően előírt feladat - komoly pénzeket fizetünk. Mire van lehetőség? Mi a jobb, mi az okosabb?

SIMON ISTVÁNNÉ: E rendelet alapján az ilyen intézményeket fenntartó országos kisebbségi önkormányzatok más forrásból kapják a támogatást. Ennek a rendeletnek az elsőrendű célja a települési önkormányzatok által fenntartott nemzetiségi oktatási intézmények fenntartásához kiegészítő támogatás nyújtása. A kisebbségi törvény úgy rendelkezik, hogy mindazok a támogatások megilletik az országos kisebbségi önkormányzatokat, mint a települési önkormányzatokat, ezért csatlakozik ez ide be, és nem egy külön rendelet szabályozza az országos kisebbségi önkormányzatok mint intézményfenntartók finanszírozását. De a különbségtétel nem itt történik, hanem ott, ahol az előbb említettem. A települési önkormányzat általában alapszabályát és nemzetiségi

normatívát kap az intézmények fenntartásához, amihez egyébként országos átlagban - Romác Laci tudja, mert ki lett számolva - 63 százalékot biztosít a központi költségvetés és 37 százalékot kell biztosítani a települési önkormányzatnak. Ennek a rendeletnek az a célja, hogy a nemzetiségi intézményeket fenntartók terhet csökkentse, mégpedig úgy, hogy kétnyelvű iskola fenntartása esetén 90 százalékgig, több iskola - kétnyelvű vagy tannyelvű iskola - fenntartása esetén akár száz százalékgig is ki lehet egészíteni a költségvetését, de legfeljebb 30 millió forintig. Ez azt jelenti, hogy a nemzetiségi intézményeket fenntartók átlagos terhe ez által a kiegészítő támogatás által csökken, és annál inkább csökken, minél inkább minőségi munkát végez a kétnyelvű vagy a tannyelvű oktatás terén, illetve ha több intézményt tart fenn, mint például Battonya, Sátoraljaújhely vagy Hercegszántó. Ennek analógiájára jönnek be az országos önkormányzatok, mint intézményfenntartók.

De a differencia nem itt van, hanem ott, hogy az alaptámogatásoknál jelen van az a bizonyos hányad, amit a települési önkormányzatnak mindig hozzá kell tennie az intézmény fenntartásához, mert a központi költségvetés azt nem tudja vállalni. Ez a rendelet ilyen értelemben nem tud differenciálni. Csupán azt tudja megmondani, hogy a kétnyelvű és tannyelvű oktatási intézmények fenntartóinak a költségvetését a nemzetiségi oktatási intézmények esetében mennyire egészíti ki. Mondhatnék most 40 millió forintot is, ez azonban nem ment keresztül, de ettől még nem biztos, hogy amikor beérkezik az összes pályázat, az mind ennyivel támogatható lesz. Azon viszont valóban érdemes elgondolkodni, hogy azokat a további fenntartói feladatokat, amik pénzbe kerülnek és ide beépíthetők, próbáljuk meg beépíteni, mert lényegében ez is a fenntartók anyagi terheit csökkenti. Azért vagyok szkeptikus, mert a költségvetési törvény egyértelműen szakmai szolgáltatásokról beszél. De egyeztetés kérdése az is, hogy odairjuk, hogy szakmai szolgáltatások és szakszolgálatok, mert be kell tartani a költségvetési törvény előírásait.

ELNÖK: Ahogy Zsuzsa is említette, hálásak vagyunk mindenféle támogatásért. Ha ez belekerül akár csak 1 millió forinttal is, az is csökkenti a fenntartók terheit. Az pedig, amit a főosztályvezető asszony elmondott, teljes mértékben érthető és a valóságban is így van, de a valósághoz hozzátartozik az is, amit alelnök asszony felvetett, hogy az országos kisebbségi önkormányzatoknak nincs olyan forrásuk, mint a többi önkormányzatnak. Ő az egyházakat említette, de megemlíthetjük az egyetemi gyakorló iskolákat is, amelyek be tudnak vonni olyan forrásokat, amilyeneket az országos kisebbségi önkormányzatok nem.

De nemcsak a mi iskoláink küszködnek ilyen gondokkal. Akikkel beszéltem, azok felvetették, hogy miért terhelik az iskolákat olyan feladatokkal, mint például az étkeztetés, ami kötelező feladat, de aminek a megoldása kétségtelenül nagy problémát jelent. Ennek a lebonyolítása a mi feladatunk, de ez komoly veszteségeket jelent akár a nyersanyagnorma-emelésből, akár a rezsiköltség-emelésből következően, nem is beszélve arról, hogy az áfa is megemelkedett. Ezek nálunk 12 millió forint plusz kiadást jelentenek évente. Az ingyenes tankönyvvvel egyetértünk, de az is a mi költségvetésünket terheli. Nem a nemzetiségi tankönyvekről beszélek, mert az teljes egészében ingyenes, hanem az egyéb tankönyvekről. Ha ezek ára emelkedik, akkor az a költségvetésből veszi el azokat a forrásokat, amiket másra lehetne fordítani. Aztán ide tartozik a napközik vagy az óvodák alacsony finanszírozása is. Ezek ugyan nem nemzetiségi problémák, de a nemzetiségi problémákkal együtt komoly terhet jelentenek a fenntartók számára. Ha az óvodai szakszolgálatok költségeit - amiket több esetben is igénybe kell venni - átvállalják, az jelentős megtakarítást fog eredményezni.

Én az általános problémát is megértem és azt is, hogy ha 1 millió forintom van, akkor 1 millió forintom van és nem 1 millió 200 ezer és abból kell gazdálkodnom, azt kell beosztanom. Azt hiszem, Zsuzsa is tanúsíthatja és mindenki, aki pénzügyekkel foglalkozik, hogy az utóbbi időben mi nagyon megtanultunk számolni és nagyon számolunk is. Az ember néha a kollégáit is kénytelen visszafogni.

SIMON ISTVÁNNÉ: A lényeg az, elnök úr, hogy mindezek alapján kérem a tisztelt bizottságot, hogy a rendelettervezetet fogadják el.

ELNÖK: Van-e új elemként az elhangzottakhoz valami egyéb hozzászólás? Parancsolj, Zsuzsa!

MEDVEGY PÁLNÉ: Köszönöm. Nálunk az óvodában éppen tegnap akartak megölni az iskolatej miatt a szülők, de nem biztos, hogy megúszom a jövő héten.

Az étkeztetés, úgy emlékszem, 55 ezer forint gyerekenként. Ez az ebédet nem hozza ki éves szinten, kiszámoltam - és hol van még a többi? A főosztályvezető asszony említette a Romác úr által kiszámított 6337-est...

SIMON ISTVÁNNÉ: Nem Romác úr számolta ki, bocsánat, ő járt utána!

MEDVEGY PÁLNÉ: Jó, akkor Romác úr járt utána. De korrektül mondjuk, amikor azt jelezzük, hogy 75-80, akkor a mi költségvetésünk esetében is reális számot mondunk.

SIMON ISTVÁNNÉ: Így van, teljesen.

MEDVEGY PÁLNÉ: Ez tehát tisztességes. Egyedül egy helyen sántít a kutya. *(Derűltség.)*

Ezenkívül a 4. §-ban az említett támogatásról van szó, a vegyes bizottságokra hivatkozik az anyag, és kiemeli, úgy emlékszem, a szlovént meg a horvátot. *(Romác László: Román és horvát. A szlovén a tavalyi.)* Igen, így van, a románt és a horvátot emlegeti. Szeretném megkérdezni, hogy ez akkor a szlovákra nem vonatkozik? Mert a szlovák vegyes bizottság anyagában benne van a békéscsabai iskola, abban biztos vagyok, de a vegyes bizottságnak tagja a főosztályvezető úr, úgyhogy ő sokkal, de sokkal többet tud erről.

Köszönöm.

ELNÖK: Igen, tessék, főosztályvezető úr!

PAULIK ANTAL: Én is bekarikáztam ezt a dolgot magamnak, és megnéztem: a hivatkozott kormányhatározatban a szlovák ajánlások közül három pont van - a békéscsabai iskola nem szerepel benne.

MEDVEGY PÁLNÉ: Benne volt!

PAULIK ANTAL: De a kormányhatározatba nem került bele, mert amikor ez a kormányhatározat született, az egy gyorsított eljárású dolog volt, amit akkor még a Szabó Vilmos mellett dolgozók állítottak össze. Egész egyszerűen kimaradt belőle. A szlovák ajánlásokból volt húsz talán, abból három került bele ebbe a határozatba.

De egyébként volt kormányközi vegyes bizottsági ülés az elmúlt év októberében, annak alapján készül most egy új kormányhatározat, abban benne lesz, de ez egy év csúszást jelent sajnos ebben az esetben.

ELNÖK: Köszönjük szépen.

SIMON ISTVÁNNÉ: A válasz kielégítő?

MEDVEGY PÁLNÉ: Igen, köszönöm.

SIMON ISTVÁNNÉ: Azért, igazgató asszony, mert nekem is ez lett volna a válaszem, hogy azok kerültek be, amelyek kormányhatározattal megerősített ajánlások, és valóban nem lehet más úton-módon ezeket megoldani.

Mindazonáltal kérem tehát a tisztelt bizottságot, hogy fogadja el ezt a rendeletet. Én azt tudom megígérni az itt elhangzottak alapján, hogy amennyiben mód lesz rá, az OKB felvetéseit legalábbis megpróbáljuk érvényesíteni, de nagyon kérem, ez ne legyen feltétele a rendelet elfogadásának.

ELNÖK: Mindannyian nagyon nehéz helyzetben vagyunk, mert helyzetünkől adódóan közvetlenül érezzük és látjuk a következményeket. A rendelet neuralgikus pontja a 30 millió forintos plafon, ami a jó szándékon és annak a széles körű támogatási skálának az értékén, ami a rendeletben megjelenik, nem ront, mégis probléma.

Kíván-e még valaki hozzászólni ehhez a napirendi ponthoz? *(Nincs jelentkező.)* Nem.

Kérdezem, hogy ebben a formában ki támogatja a rendeletet. *(0)* Ki nem támogatja? *(0)* Ki tartózkodott? *(10)* Megállapítom, hogy a bizottság ebben a formában nem támogatja a rendeletet. *(6/2007.(02.01.) számú határozat.)*

Arra kérem főosztályvezető asszonyt, hogy a bizottságnak ezt az állásfoglalását továbbítsa.

SIMON ISTVÁNNÉ: Milyen feltételekkel támogatná a bizottság a rendeletet?

ELNÖK: A 30 millió forintos plafon megemelésével.

SIMON ISTVÁNNÉ: Kérem, hogy erről is szavazzanak.

ELNÖK: Ki fogadja el a rendeletet azzal a feltétellel, hogy a 30 millió forintos plafont megemelik? *(10)* Megállapítom, hogy a bizottság a rendeletet ebben a formában elfogadta. *(7/2007.(02.01.) számú határozat.)*

Tíz perc szünet után folytatjuk a munkát.

(Szünet: 11.46 - 12.04)

ELNÖK: Az „egyebek” között elküldött anyagként megkaptuk Kaltenbach Jenő, a kisebbségi jogok országgyűlési biztosának levelét, illetve a miniszter úrnak az arra adott válaszát. Német területet érint, de úgy gondolom, a német területen túl ez egy általános dolog.

Elolvasva a levelet és a választ is, természetesen tisztázni kell azt, hogy a felmenő rendszernek tulajdonképpen mi az értelme. S én ezzel még sok mindenben egyet is értenék, tehát hogy mit értünk érintett legalacsonyabb iskolai évfolyamon; egyetértek azzal a felvetéssel is, hogyan lehet bekapcsolódni, mondjuk, 7-8. osztályban vagy 6., 4. osztályban a nemzetiségi oktatásba, hiszen ezt mi a gyakorlatban is műveljük, hiszen bekapcsolunk olyanokat, akik oda jelentkeznek. Itt a szülői akarat és szándék egyezik tehát tulajdonképpen az intézmény elképzelésével is. De mondom, egyetértenék, ha nem tudnám azt a szándékot, amelyre, azt hiszem, valamelyik OKB-ülésem már utaltam, hogy a nemzetiségi fejkvóta fejében több helyen szívesen átállnak nemzetiségi oktatásra; a német nyelv esetében erre nagyon sok példa van. Olyan településeken is megtörténik, ahol a németiségnek nagyon kis

gyökere van vagy egyáltalán nincs gyökere. Úgyhogy ennél az állatorvosi lónak tekintett somogyhársági esetről én látom ezt a mögöttes szándékot, függetlenül attól, hogy nem zárom ki ezt a lehetőséget egy iskolán belül. De hogy ilyen jellegű legyen a profilváltás, hogy egyszerre az egész iskola, egyik évről a másikra átáll... Tudjuk, hogy a szakértői véleményt sajnos be lehet szerezni, jó, kedvező szakértői véleményt is be lehet szerezni, hiszen azt is tudjuk, mi a feltétele a szakértői listára való felkerülésnek. Igaz, hogy most működik egy szűrő, az OKB szűrője, az OKB jóváhagyja vagy nem hagyja jóvá; de azt is tudjuk, hogy annak ellenére, hogy az OKB nem támogatta, fölkerültek emberek a szakértői listára a korábbi időszakban, és akik akkor fölkerültek, azok rajta vannak a szakértői listán.

Van tehát egy ilyen mögöttes szándék, és amikor arról beszélünk, hogy rendeleteket hogyan módosítunk, akkor azért ezt a szándékot is lássuk, hogy a magasabb fejkvóta érdekében előszeretettel állnak át. Úgy gondolom, hogy az országos német önkormányzatnak az az állásfoglalása, hogy világosan differenciálni kell a német mint idegennyelv-oktatás és a német mint nemzetiséginyelv-oktatás között, éppen az ilyen törekvéseknek vetne gátat, mert nem érdekünk a nemzetiségi oktatásnak a mennyiségi kibővítése, hanem egyetlen érdekünk van: a minőség bővítése, a minőségi színvonal emelése. Én tehát érintettként ezzel vezetném be ezt a levelet.

A miniszter úr válaszából egy dolgot emelnék ki az utolsó előtti bekezdésből: „az oktató-nevelő szegmensek célja: a nemzetiségi identitás erősítése”, és a nemzetiségi identitáshoz nem csak a nyelv tartozik hozzá. S az számomra nem elegendő érv egy iskola átállása mellett, hogy azt a könyvet használják, amiből a nemzetiségi osztályokat is tanítják, mert azt is tudjuk, hogy egy sor más olyan feltétel is van, ami hála a mi munkánknak, az OKB munkájának is, egészen világosan körülírja az irányelvekben azokat a követelményeket, amelyek a nemzetiségi oktatáshoz még, nem járulékosan, hanem szerves elemként hozzájárulnak, így például a népismereti tartalmakat. Úgyhogy annak nagyon utána kellene nézni, csak erre sajnos ellenőrzési lehetőségünk nincs, hogy például hogyan zajlik ott a népismeret oktatása, hogyan zajlik integráltan a népismeret oktatása Somogyhárságon. Éppen egy baranyai faluról van szó, én autóval többször átmentem Somogyhárságon, és a baranyai szövetségnek is a tagja vagyok, de megmondom őszintén, nem nagyon érzékelem a somogyhárságiaknak az aktivitását. Úgyhogy ezt azért hadd tegyem hozzá.

Tudom, hogy ez most egy esetre vonatkozó megjegyzés volt. Én ennél az esetről a mögöttes szándéktól, megmondom őszintén, nem tudok elvonatkoztatni. Azt én nonszensznek tartom gyakorló intézményvezetőként, hogy egyik tanévről a másikra a német mint idegen nyelvről átállnak német mint nemzetiségi nyelvre. Ezt én nem tudom így elfogadni.

A bevezetőmben említettem, hogy nem zárom ki a bekapcsolódást, és nem zárom ki azt sem, hogy valamilyen formában átálljanak, de csak iskolafokozatonként. Azt el tudom képzelni, hogy az iskola ötödikre előkészíti az átállást, és felmenő rendszerben állnak át, de azt nem, hogy a hatodikosokat és a hetedikeseket is minden alap nélkül átállítják, mert én ezt a törvény szövegéből nem tudom kiolvasni. Kétségtelenül foglalkozni kell vele, de a gyakorlatban nincs ilyen probléma, mert hatodikban-hetedikben befogadunk tanulókat vagy kisebb csoportokat, de ilyen átállásra még nem volt példa, és én ezt nem is tudom elfogadni.

DR. SZABÓ KÁLMÁNNÉ CARUHA VANGELIO: Nem emlékszem rá pontosan, hogy hány gyerek tanul abban az iskolában és hányan vallották magukat német nemzetiségűnek, de ha a falu többsége német nemzetiségűnek vallotta magát, akkor a dolog helyénvaló.

ELNÖK: Tudjuk, hogy alakultak - és nyilván még alakulni is fognak - nemzetiségi önkormányzatok olyan településeken is, ahol a népszámlálási adatok szerint senki nem vallotta magát az adott közösséghez tartozónak. A somogyhársági adatokat nem néztem

meg, de én Baranyában élek, és tudom, hogy az ő hangjuk mennyire nem hallatszik a szövetségen belül, de azt is tudom, hogy ezt jogilag nem lehet felülvizsgálni. Mégis erre tett kísérletet az országos német önkormányzat, amikor az ilyen intézményeket szembesítette azzal - például a Somogy megyei Lad esetében -, hogy nem élnek németek és német kisebbségi önkormányzat sincs a településen. A ladi iskola mégis átállt a német nemzetiségi oktatásra, mert az egyik tanárnőnek német nemzetiségi képzettsége van. Formailag ebbe nem lehet belekötni, de az országos német önkormányzat szembesítette őket azzal a ténnyel, hogy a faluban nincsenek meg a német gyökerek. Ezzel nevetségessé tesszük magunkat és lejáratjuk az egész nemzetiségi oktatást. Én a somogyhárságiakat nem akarom megsérteni, még a szándékot se vitatom, de a mögöttes szándék nem tetszik nekem.

PAULIK ANTAL: Alapvetően szerencsétlen az, ha egy konkrét eset fényében vizsgálunk elvi alapokat. Nézzük a fordítottját ugyanennek a helyzetnek. Ha egy kisebbségi településen nyolc szülő azt mondja, hogy az ő gyerekeik ugyan már hetedikesek, mégis szeretnék, ha a helyi kisebbségi oktatási intézmény nemzetiségi oktatásban részesítené őket, akkor a fenntartó azt köteles megszervezni. A jelenlegi szabályozás szerint nekik hatodikra már valamit tudniuk kellene - ez pontosan meg van határozva - nyelvből és népismeretből. Azt feltételezhetjük, hogy ha nyolc kisebbséghez tartozó szülő gyermekéről van szó, akkor valamilyen alapokkal nyilván rendelkeznek, legalábbis a népismeret tekintetében; a nyelvből ez nem mindig általános. Tehát kétirányú a dolog. Ennek a konkrét esetnek a mögöttes tartalma nyilván az lehet, amit elnök úr is említett: anyagi megfontolás, fenntartási könnyítés, esetleg egy pedagógusnak az odaérkezése, akinek pont ilyen végzettsége van, ugyanakkor - ahogy az ombudsman fogalmazott - nem biztos, hogy alkotmányos, ha arra hivatkozunk, hogy a felmenő rendszer az első osztálynál vagy a középiskola előtt a nulladik évfolyamnál kezdődik. Ilyen szempontból az OKB-nak egy elvi állásfoglalást se ártana kialakítania.

ELNÖK: Én nem is így értelmezem a felmenő rendszert. Az első, az ötödik, a kilencedik vagy a nulladik évfolyamnál elképzelhetőnek tartom a belépést és azt is elképzelhetőnek tartom, hogy a hetedik osztályba lépő gyerek esetében nyolc szülő igényelni fogja a nemzetiségi oktatást, sőt még azt is, hogy a gyerek a maga módján hozza magával az identitástudatot, de én azért bizonyos követelményeket támasztanék ezzel szemben, mert az, hogy valaki jól tud németül, még nem elegendő ahhoz, hogy belépjen a nemzetiségi oktatásba. Épp ezeket akarjuk kiszűrni, mert sok olyan gyerek van, akinek német az anyja, az anyanyelve gyakorlatilag német, mégsem sorolnám őt teljes egészében a magyarországi németek körébe. Vagy, mert nyitott iskolák vagyunk mindannyian, és tapasztaljuk azt, hogy a szülői háttér nem definiálható egyértelműen a hovatartozást illetően - maga a népszámlálás is többféle kritériumot állított fel -, elképzelhetőnek tartom a bekapcsolódást, csak akkor a követelményeket valamilyen módon vizsgálni kell.

A nyitott iskolával kapcsolatban még azt szeretném mondani, hogy hogyan, aki vállalja azoknak a követelményeknek a teljesítését, miért ne? Mert a családi háttérben van, mondjuk, 25 százalék német elem, és úgy gondolja a szülői ház, esetleg a gyermek - gimnazistáknál ez előfordulhat, már önmaguk döntenek -, hogy ezt a vonalat akarja, ezt az identitást akarja erősíteni, vagy éppen szeretne az iskola által megerősítve lenni; elnézést, hogy ilyen németesen fogalmaztam. Szóval sok minden elképzelhető. De az, hogy egy egész iskola - és itt most nem tudok elvonatkoztatni ettől az esettől -, az előkészítés kérdése, vagy például ez a ladi eset: formailag nem lehetett megtámadni. Az egyetlen érv az volt, hogy volt ott egy nemzetiségi végzettségű tanár. Maga a háttér... - sohasem éltek Ladon németek! Utána lehet nézni, ez történetileg igazolható.

Én tehát a fölmenő rendszert így értelmezem, de azt hiszem, a miniszter úr leveléből is ez így derült ki. Tessék parancsolni!

SIMON ISTVÁNNÉ: Sok problémát érint az ombudsman úr levele, de a legfontosabb kérdés az, hogy ha az egyén - életének nem a hatéves szakaszában - vagy az ő szülője igényt tart arra, hogy bekapcsolódhasson a nemzetiségi oktatásba, vajon meg tudja-e ezt tenni, tehát a mi szabályozásunk lehetővé teszi-e ezt, vagy ha nem döntötte el első osztályos korában vagy az ő szülője, hogy be akar kapcsolódni a nemzetiségi oktatásba, akkor ezt később hogyan teheti meg. Tehát tulajdonképpen ezen kellene gondolkodnunk, hogy az irányelvet, amely szabályozza a mi oktatásunkat, hogyan lehetne olyanképpen módosítani vagy ezt a lehetőséget megteremteni a nemzetiségi oktatásba bekapcsolódni kívánó egyének számára, úgy, hogy közben azok az értékek és azok a törvényi előírások, amelyeket egyébként a nemzetiségi oktatás tartalmaz, meg is maradjanak. Én így értelmeztem ezt a levelet, és körülbelül a válasz is erről szól.

Az is benne van ebben a levélben, hogy természetesen ha egy hetedikes vagy nyolcadikos vagy akárhánnyadikos gyerek be akar kapcsolódni a nemzetiségi oktatásba, akkor neki és szülőjének azt kell mérlegelni, hogy van-e ő azon a szinten, nemcsak nyelvi szinten, hanem egyéb készségek, képességek tekintetében olyan szinten, hogy tudja venni ezeket az akadályokat, és valóban, az ő identitásának az erősödését fogja-e ez szolgálni, és nem az ellenkezőjét. Hiszen számtalan forma van, ezt a válaszlevél is tartalmazza, hogy ha valaki például később be szeretne kapcsolódni, akkor ez elképzelhető az iskolán kívüli tevékenységek keretében, például szakköri foglalkozásokon ugyanúgy bekapcsolódhat ebbe. De az is ténykérdés, hogy elvileg módot kellene adni, hogy ha ő egyébként a követelményeknek megfelel, be tudjon kapcsolódni a nemzetiségi oktatásba. Ezért nyilván az egyénnek magának is tennie kell.

A németnek az esetében nem annyira plasztikus a különbség a két oktatási forma között, mert lehet, hogy rendelkezik - ahogy elnök úr itt mondta - nyelvismerettel. De ettől most vonatkoztassunk el, ez egy általános szabályozás. Mi van azzal a gyerekekkel, aki 13 éves korában gondolja azt, hogy be szeretne kapcsolódni a horvát nyelvoktatásba vagy a szlovákba vagy a románba? Milyen nyelvi alapokról és hogyan? Ezeket mind végig kell gondolni, nem elvetve, sőt gondolkodva azon, hogy hogyan tudunk így módosítani. Minden analógia sántít persze, de ezt most tegyük félre, és mondjuk azt, mert ez nem emberi jogi kérdés, amit most mondani fogok, ez pedig az, hogy emberi jogi szempontból legyen neki lehetősége bekapcsolódni a nemzetiségi oktatásba, és ezen valóban érdemes gondolkodni. De valaki azt mondja, hogy ő 8. osztályos, és hegedülni akar. Akkor mit csinál? Elkezd az alapoknál, mert nem fog tudni a nyolcadikos tananyag szerint hegedülni! Vagy mondjuk, matematikát addig nem tanult, mert esetleg olyan iskolarendszerben tanult, ahol a matematika nem volt kötelező - most abszurd példákat mondok, mert nem véletlenül szabályoz a törvény felmenő rendszerben. Vannak bizonyos etapjai a gyermek személyisége fejlesztésének és a készségfejlesztésnek is, amire építve léphetek egyet mindig tovább. Ezt a pedagógia és a fejlődéslélektan pontosan ismeri. Hegedülni biztos, hogy az alapoktól fog elkezdni, mert hiába hozom őt olyan helyzetbe, hogy a hetedikes követelmények szerint kezdjen el nagyon gyönyörűen előadni egy darabot, mert nem fogja tudni, és ahelyett, hogy az ő zenéhez való kötődését erősíteném, eltávolítom őt ettől, mint ahogy a pedagógiában számtalanszor előfordul, hogy egyszer csak azt látom, hogy a gyerek eltávolodik attól, amit szeretnék, mert valamit rosszul csináltam. Ugyanez van a nemzetiségi identitás kérdésével is. Különösen a népismeret esetében, ha nem megfelelő módszerrel, eszközökkel és nem megfelelő szinten nyúlnak hozzá, akkor az ellenkezőjét is el lehet vele érni, mint amit eredeti szándéka szerint például ez a diszciplína célul tűzött ki.

Valóban, azon érdemes gondolkodni, hogy hogyan módosítsuk úgy a mi irányelvünket, hogy az egyes egyének lehetősége adódjon, hogy a közoktatási rendszeren belül vagy a közoktatási intézményben tanulhassa az anyanyelvét akkor, ha később ébredt

erre a tudatra. Ugyanakkor pedig azokat az értékeket próbáljuk megtartani, amit itt nagyon keservesen, nagyon sok egyeztetéssel és nagyon sok közös munkával elértünk.

Köszönöm.

ELNÖK: Én is így gondolkoznék. Nem is olyan abszurdok azok a példák, hogy például bekapcsolódik külföldről jövő gyerek 8-9. osztályban az oktatásba, és addig nem tanult például fizikát. Ilyenkor mit teszünk? Az iskola a maga eszközeivel - mert persze elfogadja a gyereket, minden további nélkül el kell fogadni - elősegíti azt, hogy följöjjön arra a szintre, amilyen szinten lennie kell.

Valóban nehezebb a kérdés a népismeretnél, mert azért a népismeret nem pusztán tananyag, tudjuk mi, akik ezen dolgoztunk. Ez valamiféle érzelmi azonosulás azzal az ismerettel, valamint kötődés a népcsoporthoz. Ez nagyon nehezen pótolható, de pótolható, tehát ez is megoldható. Én tehát egyetértek azzal, hogy ezt pontosan kell az irányelvekben definiálni, milyen módon lehetséges a bekapcsolódás ebbe az oktatási formába.

De elnézést, Fórika úr, tessék parancsolni!

DR. FÓRIKA LÁSZLÓ: Ha szólhatok én is... Mindenekelőtt szeretném megköszönni a kisebbségi ombudsman nevében a minisztérium és az OKB hozzáállását, azt, hogy valóban érdemben kívánnak foglalkozni ezzel a kérdéssel. A kisebbségi ombudsman a levelében egyértelműen megfogalmazta, hogy Somogyhárság esete egy konkrét eset, és csak az apropója egy általános elvi kérdésnek, annak, hogy a kisebbségi származású szülőnek, illetve gyermekének mikor és hogyan van joga a kisebbségi nevelésben és oktatásban részt venni. Amikor ezzel a kérdéssel szembesült az ombudsman, úgy látta, hogy a miniszteri rendelet, illetve az irányelv úgy szabályozza ezt, hogy akkor és csak akkor van joga a kisebbségi származású szülőnek, illetve gyermekének a kisebbségi oktatásban részt venni, ha éppen elsős, illetve - és ez nagyon fontos - az adott helyzetben éppen megszervezhető a kisebbségi nevelés-oktatás. Ha bármelyik feltétel hiányzik, ezzel a joggal - ami egyébként általános jogosultság - nem élhet. Se az alkotmány, se a közoktatási törvény, se a kisebbségi törvény nem köti korhoz a kisebbségi nevelésben-oktatásban való részvételt, ezt csak az irányelv teszi. Ilyenformán újra végig kell gondolni ezt a kérdést. A kisebbségi ombudsman tudja, hogy ez jelentős változást fog jelenteni.

De közelítsük meg a dolgot másképp. A jogalkotási törvény azt mondja, hogy az alacsonyabb szintű jogszabály nem állhat ellentétben a magasabb szintűvel. A közoktatási törvény értelmezi a felmenő rendszer fogalmát, az irányelv azonban ehhez képest szűkebb értelmezést fogalmaz meg, és ezt a miniszter úr válasza is elismeri. Már csak ezért is meg kell változtatni az irányelvet. A közoktatási törvény a felmenő rendszer fogalmát úgy értelmezi, hogy az érintett legalacsonyabb iskolai osztály nem feltétlenül azonos az első évfolyammal, míg az irányelvben ez csak az első osztályt jelenti. Ez tehát egy szűkítő értelmezés, ami kodifikációs szempontból elfogadhatatlan.

Az imént felvetődött az a kérdés, hogy hogyan lehet, illetve lehet-e később bekapcsolódni a kisebbségi oktatásba. Most csak ötletelek, amit mondok, még nincs kellően végiggondolva. Az irányelv a kimeneti szabályozást úgy értelmezi, hogy az első évfolyamtól kezdődik a kisebbségi nevelésben-oktatásban való részvétel és mondja azt, hogy mennyit kell tudnia az elsősnek, a másodikosnak stb. Mivel azonban a kisebbségi nevelés-oktatás is pedagógiai program, nagyon is elképzelhetőnek tartom, hogy a kisebbségi nevelésben-oktatásban való részvételt, illetve a tartalmi követelményeket nem az adott osztályhoz igazítjuk, hanem ahhoz, hogy az illető mennyi ideje vesz részt kisebbségi nevelésben-oktatásban. Ha az iskolának van egy hatodik, hetedik, nyolcadik évfolyamra kidolgozott pedagógiai programja, akkor az egy jól értelmezhető program. Vagy ha van egy olyan, a szülők kérése alapján megszervezett osztálya, amelyik negyedik évfolyamtól indítja a

kisebbségi nevelést-oktatást, és ennek megfelelően készítenek egy olyan pedagógiai programot, amelyik negyedik, ötödik, hatodik, hetedik, nyolcadik osztályra épít, akkor ez egy adekvát módszer. Én azt mondom - nem kellően végiggondolva -, hogy ez a bekapcsolódás a jelenlegi szisztémához való ragaszkodást jelenti. Ha viszont abból indulunk ki, hogy a kisebbségi származású szülőnek, illetve gyermekének a gyermek korától függetlenül joga van a kisebbségi neveléshez-oktatáshoz, akkor a tartalmi követelményeket nem a gyermek korához kell igazítani - de ez részletkérdés (*Simon Istvánné: Ez egyáltalán nem részletkérdés, ez alapvető kérdés.*) -, hanem ahhoz, hogy mennyi ideje vesz részt a kisebbségi nevelésben-oktatásban.

Ha az irányelvet a minisztérium azért módosítja, mert nem tesz eleget a jogalkotási törvény által előírt szabályoknak és korlátozza a kisebbségi szülőnek, illetve gyermekének azt a jogát, hogy a kisebbségi nevelésben-oktatásban részt vegyen, akkor ez a módosítás értelemszerűen a tartalmi követelményeket is automatikusan érinti, amiből az is következik, hogy az egész irányelv átdolgozásra szorul, de nem olyan mélységben, hogy betűről betűre mindent meg kell változtatni benne. A jelenlegi tartalmi szabályozás osztályokhoz kötött.

Mi a kisebbségi ombudsman Somogyhársággal kapcsolatos álláspontja? A somogyhársági igazgató valóban olyan színben igyekszik feltüntetni azt a nevelést-oktatást, amit eddig folytattak, mintha az tartalmilag teljes mértékben megfelelt volna, illetve nagyon megközelítette volna a kisebbségi nevelés-oktatás tartalmát. Azt mondja a somogyhársági iskola igazgatója, hogy formailag ugyan nem kisebbségi oktatás folyt az iskolában, de tartalmilag igen, és a szülők nyelvismerete és népismereti tudása is lehetővé tette, hogy mindegyik évfolyamon egyszerre vezessék be a kisebbségi nevelést-oktatást.

A kisebbségi ombudsman nagyon is tisztában van azzal, hogy mi a különbség a kettő között. Jól tudja, hogy a kisebbségi nevelési-oktatást a visszaélések elkerülése érdekében határozottan el kell különíteni az idegen nyelv oktatásától. Amikor az ombudsman ezzel a kérdéssel foglalkozott, nem a somogyhársági igazgató kimentése volt a célja, most pedig úgy tűnik, mintha túlságosan is Somogyhársággal foglalkozna az OKB, és miniszter úr levele is az elvi állásfoglalás helyett legalább kétharmad részben Somogyhársággal foglalkozik. A somogyhársági eset olyan, amely kapcsán felvetődött egy elvi probléma.

Még valamit szeretnék kérni a minisztériumtól, illetve az OKB-től. A kisebbségi ombudsman felveti azt a kérdést, hogy hogyan lehet kisebbségi osztályt indítani, illetve hogy mi van a csoportszervezéssel.

A közoktatási törvény lehetővé teszi azt, hogy akár több évfolyamhoz tartozó gyermekekből is szervezhető legyen csoport, több korosztályból is szervezhető legyen csoport. Ez egy általános jogosultság, bármelyik iskola számára, amihez természetesen megfelelő pedagógiai programot kell rendelni. Ha ez egy általános jogosultság, akkor vajon van-e lehetőség arra, hogy ezt a kisebbségi nevelés-oktatás tekintetében is értelmezzük? Tehát elképzelhető-e az, hogy ne osztályszinten legyen szervezve vagy ne csak osztályszinten legyen szervezve a kisebbségi nevelés-oktatás, hanem csoportszinten? Adott esetben tehát arról van szó, elképzelhető-e az, hogy egy 1., 3. és 5. osztályosokból álló, vegyes csoport jöjjön létre, és ehhez legyen rendelve egy felmenő rendszerben megvalósítható kisebbségi nevelés-oktatás.

Én elvi szinten, jogász elvi szinten azt gondolom, hogy ez megvalósítható. Lehetséges, hogy a gyakorlati szempontok mások, de a jogszabály értelmezése alapján, miután a közoktatási törvény általános lehetőségként fogalmazza meg a csoportszervezést, nem tartjuk ezt kizártnak, jogi szempontból. Gyakorlati szempontból lehet, hogy felvet nehézségeket, de ebben a kérdésben is kezdeményezett a kisebbségi ombudsman, és erre nem kapott semmiféle választ. Ha elolvassák a miniszter úr válaszát, látszik, hogy a kisebbségi ombudsman jogalkotási javaslatokat fogalmazott meg az osztályindítás, a kisebbségi nevelés-oktatás bevezethetőségével kapcsolatban, és kezdeményezéseket fogalmazott meg más

szempontból, többek között a csoport indításával kapcsolatban: erre a miniszter úr egyáltalán nem reagált semmilyen módon. Amire pedig túlzott hangsúly is került, az pedig a somogyhársági eset.

Még egy-két mondatot szeretnék mondani Somogyhársággal kapcsolatban. Kétségtelen, hogy a hatályos irányelv szerint, amely, még egyszer mondom, kodifikációs szempontból is súlyos aggályokat vet fel, magyarul, rövidebben: jogellenes, a hatályos irányelv alapján nem volt bevezethető minden évfolyamon egyszerre a kisebbségi nevelés-oktatás. Ez kétségtelen. Ha viszont a minisztérium úgy látná, hogy a kisebbségi ombudsman alkotmányos elvi, kisebbségi jogi elvi megfontolásai helytállóak, akkor viszont innen visszafelé nézve a somogyhársági esetet, úgy néz ki a kérdés, hogy vajon, ha van nyolc évfolyam somogyhársági gyerek, és a somogyhársági elsősök szülei kérik az iskolától, hogy készítsen egy pedagógiai programot és ennek alapján indítson kisebbségi nevelés-oktatást, és ugyanakkor kérik a másodikosok is, és kérik a harmadikosok is és a negyedikesek is, akkor vajon lehetséges-e az, hogy párhuzamosan, eltérő pedagógiai program alapján megszervezze Somogyhárság a kisebbségi nevelés-oktatást.

Tehát még egyszer mondom, az adott, konkrét helyzetben, amit mi jogellenesnek tartunk, Somogyhárság nem szervezhetne volna meg a kisebbségi nevelés-oktatást; ha viszont visszapörgetjük ebből az elvi megközelítésből a somogyhársági esetet, akkor viszont azt kell látnunk, hogy miért ne. Miért ne? A kisebbségi nevelés-oktatás is pedagógiai program kérdése.

Azt hiszem, túl sokat beszéltem, elnézést kérek mindenkitől.

ELNÖK: Vangi?

DR. SZABÓ KÁLMÁNNÉ CARUHA VANGELIO: Nekünk van rendes iskolánk is Beloiannis faluban, 1-8. osztályig, ott nem lehet azt mondani, hogy ha majd tízéves lesz a gyerek, akkor kezdem tanítani például a népismeretet, amikor az az egy darab kis iskola van. *(Dr. Fórika László: És egy osztály van.)* Persze, épphogy egy osztály van. Akkor mi húsz év múlva kezdjük?

De az irányelvekben és a követelményekben nem úgy van, hogy 1. osztály, 2. osztály - az a program, az iskolának a programja -, hanem 1-4. osztályig nyelv, népismeret, utána 5-6. és 7-8. osztály. Érti? Tehát nem egy konkrét első osztály.

DR. FÓRIKA LÁSZLÓ: Nem 1. osztály, hanem 1-4., de végül is osztálytól függ.

DR. SZABÓ KÁLMÁNNÉ CARUHA VANGELIO: És a programtól és a gyerekek szintjétől függ, a többi a nevelő dolga, a pedagógusé meg az igazgatóé. Ez van konkrétan, ha egy kicsi iskolában vannak, egy közösségben.

De van nálunk kiegészítő iskola is. Amit az előbb mondott, itt vannak osztályaink, tehát olyan gyerekek, akik egyszerre kezdik korosztály szerint hétévesen, és van olyan, mert Érdről is jár, mert ott nincs iskola, és a hétéves gyereket nem hordja be, majd ha tízéves lesz a gyerek, és tud önállóan közlekedni, akkor az a gyerek már csoportba megy. Tehát nem zárja ki az irányelv, sem a követelmények, hogy ilyen legyen; ez már iskolától függ, iskolatípustól, tantestülettől és önkormányzattól.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Főosztályvezető asszony?

SIMON ISTVÁNNÉ: Somogyhársággal nem foglalkozik a miniszteri válaszlevél. Általában azzal foglalkozik elvben, hogy hogyan kapcsolódhatnak be a gyerekek egyéneként

a kisebbségi oktatásba. Tehát a somogyhársági ügy itt egy fél mondat talán vagy két mondat, az összes többi nem erről szól. Ennyit azért a tisztesség kedvéért meg kívánnék jegyezni. Közben jelzi azt a szándékot, hogy az irányelvet ebből a szempontból meg kellene változtatni, nem tér ki a részletekre; azt mondja, hogy az OKB elé tárja, és a kisebbségi önkormányzatokkal együtt megpróbál erről együtt gondolkodni, hogy hogyan teljesüljenek, érvényesüljenek ezek a felvetések. Ezt azért muszáj volt még elmondanom.

A másik: nem azt mondja, hogy feltétlenül hatéves korban kezdje és mikor fejezze be, hanem van egy pedagógiai szakasz, egy alapozó szakasz. S visszatérve most Somogyhárságra, azt mondom, hogy az egész iskolának az alapozó szakaszba kellett volna belépnie a nemzetiségi oktatás tekintetében. *(Dr. Fórika László: Így van.)* Tehát 179 gyerek, vagy akármennyi, a korcsoporttól függetlenül az alapozó szakaszba lép be. *(Dr. Fórika László: Igen.)* Erre egy külön pedagógiai programot alkot az iskola. Tehát a hetedikes gyerek is első osztályos lesz, mert azért az alapozó szakasznak is van időbeli terjedelme is, még akkor is, ha ezt egy tehetségesebb gyerek - erre is módot ad a törvény - rövidebb időszak alatt tudja teljesíteni; itt tehát vannak nüansznyi különbségek. De Somogyhárságon nem ez történt.

És nem is Somogyhársággal foglalkozunk most. De próbáljuk meg, és nem ellene, hanem mellette gondolkodjunk hangosan, és vigyük tovább ezt az ügyet. Gondoljunk az anyanyelv és irodalomra! Mármint a magyar nyelv és irodalomra, mert a nemzetiségi gyerekek ez az anyanyelv és irodalom tanulásához való jog, tehát abban az időszakban, amikor megtanul kommunikálni, fegyelmezetten beszélni, kifejezni a gondolatait, a mondat végére pontot tenni és ezt tenni a hanglejtésben is, kicsi olvasmányokat majd elolvasni - mert erről szól az első pedagógiai szakasz, amiről beszélünk -, ezt öt mondatban összefoglalni, szabatosan, először csak szóban, majd írásban, és így tovább; és itt most a jog oldaláról közelíték.

Amikor a gyerek ezeket a készségeket az anyanyelvén elsajátítja, iskolai segédlettel rendszerezi - ez a szakasz majdnem az egész jövőjét megalapozza -, akkor a nemzetiséghez tartozó gyerekek ahhoz is joga van, hogy a saját anyanyelvén ugyanebben a nagyon érzékeny és meghatározó pedagógiai alapozó szakaszban ugyanezeket a készségeket elsajátítsa és ezekre építve folytassa a tanulmányait. A többséghez tartozó gyerekek se tízéves korában jut eszébe, hogy megtanul kommunikálni az anyanyelvén és nem mondja azt, hogy ötödik osztályban biztosítsák neki az alapozó oktatást. Ez is hozzátartozik az igazság többoldalú megközelítéséhez.

Azt kell szem előtt tartani, hogy az évfolyam nem egyenlő az életkorral és nem biztos, hogy a pedagógiai szakasz akkor van, amikor a gyerek hat- vagy tízéves. Annak a lehetőségét kell megteremteni, hogy a nemzetiségi oktatásban azok is részt vehessenek az alapozó szakaszban, akik nem ahhoz a korcsoporthoz tartoznak, ha a szülők ezt igénylik. Illetve pontosítanék: ha a fenntartó nem tudja megszervezni az oktatást akkor, amikor a szülő azt igényli, akkor is gondoskodnia kell annak biztosításáról, például úgy, hogy társul vagy kollégiumi háttérrel rendelkező tizenkét osztályos iskolába küldi el a gyereket. A gondoskodás kötelezettsége tehát most is megvan. De egy intézményben párhuzamosan is meg lehet szervezni a nemzetiségi oktatást úgy, hogy abban csoporttá szerveződve, az alapképzéshez képest más pedagógiai szakaszban vegyenek részt a nemzetiséghez tartozók. Ezen a rugalmas megoldáson is érdemes lenne elgondolkozni.

ELNÖK: Mindannyian érzékeljük, hogy itt nem Somogyhárságról van szó, hanem arról, hogy ha nyolc szülő kéri, az intézménynek meg kell szerveznie a nemzetiségi oktatást. Épp a kiegészítő kisebbségi oktatás a jó példa arra - évek alatt munkáltuk ki a jelenlegi rendszert -, hogy az irányelvek rugalmas alkalmazásával eredményesen lehet működtetni a rendszert. Ha nem a kodifikáció felől közelítjük meg a kérdést, hanem a gyakorlat oldaláról,

akkor azt látjuk, hogy ezeket az eseteket nagyon eredményesen lehet kezelni. Az irányelvekben csak a rendelkező rész szerencsétlen mondatában szerepel az, hogy a rendszer az első osztálytól tekinthető felmenőnek, egyébként az irányelvek módosítására nincs szükség, mert az kiállja az idő próbáját, és tudja kezelni azt is, ha az egész negyedik vagy hatodik osztály át akar állni nemzetiségi oktatásra. Ezt egyébként sem a kodifikáló fogja kezelni, hanem a gyakorlat, lásd a kiegészítő kisebbségi oktatást.

Sokszor hivatkozunk arra, hogy a csoportbontásokat nyolc fő esetén meg kell szervezni. De a megszervezés - ahogy azt főosztályvezető asszony is mondta - nem feltétlenül jelent megfelelést, mert a megfelelésnek olyan feltétele is van, hogy van-e olyan kompetens pedagógus, aki ezt át tudja vállalni, a törvény ugyanis képesítési követelményeket is előír. Arra is lehetőség van, hogy a szomszéd községből alkalmazzanak valakit, illetve arra, hogy a szomszéd községbe járjon át a gyerek és megtérítsék az utazási költségét. Az irányelvek tehát nem korlátoz, hanem rugalmasságot biztosít. Más kérdés az, ha valaki hetedikben lép be a nemzetiségi oktatásba és ott elsősnek kell tekinteni. Ilyen esetben már tantárgy-pszichológiai meg fejlődés-lélektani szempontok is vannak, hiszen teljesen más módszereket kell alkalmazni. Tudomásom szerint az iskolák felgyorsítják ezt a folyamatot, hogy a tanulók integrálódni tudjanak a kisebbségi oktatás egészébe.

Ha a jog valóban úgy érzi, hogy az irányelvek korlátozza a belépési lehetőséget, akkor a módosítással egyetértek, de nem gondolom azt, hogy a tartalmi részeket is módosítani kellene. A népismeret is egy tantárgy, mégpedig egy népszerű érettségi tantárgy, és a tantárgyaknak is vannak bizonyos követelményei. Ugyan nem osztályokra lebontva, hanem egy képzési szakaszra vonatkozóan meg vannak határozva a követelmények, amelyeknek meg kell felelni. Annál, aki hetedik osztályban lép be a nemzetiségi oktatásba, a követelmények összeecsúszhatnak, az alapozó szakasz követelménye felhozható az alsó középszint szakaszára, de a gyakorlatban ez nem probléma.

Mi sem Somogyhárságyról beszélünk, hanem arról, hogy érzékeljük a problémát. Egy intézmény nyilván tud hatni a szülőkre - a rossz szándékot nem feltételezem -, például annak ígéretével, hogy jobbak lesznek a lehetőségek. Az Állami Számvevőszéknek is az tűnhetett fel, hogy ez több, mint gyanús, és valószínűleg ezért kellett visszafizetniük a nemzetiségi fejkvótát. De, mondom, nem erről beszélek, hanem arról, hogy a gyakorlat biztosítja a bekapcsolódás lehetőségét, és ha tudjuk, hogy a jogszabályok hierarchiájában hol vannak formai ellentmondások, akkor ezek megszüntetését mindenképpen javasolni fogjuk. Sőt annak a mondatnak a bekerülését is javasolhatjuk az irányelvekbe, hogy minden állampolgár élhet azzal a joggal, amit neki a kisebbségi törvény biztosít.

Kraszlán István!

KRASZLÁN ISTVÁN: Véleményem szerint nem könnyű ezt a helyzetet feloldani, mégpedig azért, mert én itt alapvetően az egyéni és a kollektív jogok ütközését érzékelem.

Egyébként hasonló probléma lehet, mondjuk, a választások kapcsán, és még egyéb területeket is föl lehet hozni, ahol ennek a két jognak az érvényesülése adott esetben ütközhet, és ember legyen a talpán, aki megmondja azt, hogy melyik bír nagyobb súllyal, az egyéni vagy a közösségi jog. Ebben az esetben az egyénnek a joga az, hogy kisebbségi oktatásban vegyen részt, de ez ugyanúgy közösségi jog is valahol, hogy kisebbségi oktatási intézmények létrehozását kezdeményezze, sőt mindenféle vétőjoggal, erős jogosítvánnyal föl is ruházzák a kisebbségi önkormányzatokat, hogy a saját érdekeiket ezen a területen érvényesíteni tudják.

Tehát nem is az a probléma, mert az azért látható, és az elnök úr által elmondottakból is kiderül, hogyha egy kisebbségi oktatást biztosító intézménybe érkezik olyan egyén, aki ezt igényli, ezt teljesíteni tudják, ez tehát problémaként nem vetődött fel, ez ügyben még senki nem adott hangot ennek, hogy ez problémát jelentett volna. Tudom, hogy ez ugyanígy van más kisebbségek esetében is, megoldják ezt a problémát. Azonban ők azt a programot a

gyakorlatban ismerik, megtervezték, gyakorlati tapasztalataik vannak ezzel kapcsolatban, és ismerik azt a módszert, amivel azt a gyereket föl tudják zárkóztatni.

Akkor, amikor egy intézményben - és ebben az összefüggésben mindenképpen kell beszélni Somogyhárságyról - egy pillanatban dobban meg az összes szív, hogy térjünk át a kisebbségi oktatásra, ez némi gyanúra ad okot. S itt szeretnék visszautalni arra, hogy ezt a konfliktust a kollektív és egyéni jog között mindenképpen látni kell. Úgy gondolom, hogy ha ennek a jogszabály-módosításnak nekimegyünk, mindenképpen mérlegelni kell azt, hogy jogi segítséget nyújtunk-e ahhoz, hogy teljes intézmények átalakulhassanak kisebbségi intézménnyé. *(Közbeszólások: Dehogy! Nem, nem!)* Ezt mérlegelni kell, mert az látnivaló, hogy ha ezt meglépjük, akkor indukálunk egy olyan folyamatot, ami a legtöbb kisebbség esetében nem jelent problémát, de a németeknél valószínűleg óriási problémát jelent. *(Többek: Másoknál is.)*

Köszönöm.

ELNÖK: Tessék parancsolni!

SIMON ISTVÁNNÉ: Amit István mondott, szeretném alátámasztani egy aktuális példával: a 7-8. osztály kérdésével, miszerint az új rendelkezések szerint egy átlaglétszám megléte esetén a 7-8. osztály fenntartható, ha átlaglétszám hiányában 7-8. osztály nincs, akkor társulási kényszer áll elő. A nemzetiségi oktatás esetében a minimális létszám a mérvadó, a 8 fő. Képzeljék el országosan azt a helyzetet, amikor egyik pillanatról a másikra valamennyi ilyen iskola azt mondja, hogy ő átáll a nemzetiségi oktatásra, szlovák oktatásra, román oktatásra, mindenféle oktatásra, egész egyszerűen ennek a kényszernek az elkerülése érdekében!

S még egyet mondok. Nem fogom megnevezni, nem német nemzetiségi nyelvterület, ezt szeretném mondani: egy település, egy kis nyelv, nemzetiségi oktatással rendelkező nemzetiségről van szó, egy általam nem ismert település önkormányzatának a vezetője, tehát polgármestere keresett meg, hogy ők szeretnék nemzetiségi oktatást bevezetni. Írماغja ott soha nem is volt olyan nemzetiségnek! Mondtam, hogy ez nem az én kompetenciám, s a többi, s a többi, elirányítottam oda, ahova kell, de megkérdeztem, hogy de hát mégis miért, polgármester úr. És most kapaszkodjanak meg - ez évekkkel ezelőtt volt -: azért, mert az önhiki-támogatás igénylésekor az átlag tanulólétszám ennyi, az számít százszázalékos kihasználtságnak, a nemzetiségi oktatásnál pedig a nyolc fő. Sem a kiegészítő nemzetiségi normatíváért, sem ezért, sem azért nem akarta: egész egyszerűen ezen egyszerű okból.

Ezt csak azért mondom, hogy amikor tehát szabályozunk, nagyon-nagyon sok részletkérdésre is figyelemmel kell lenni, hogy a szabályozók metszéspontján a lehető legoptimálisabb helyzet és burok teremtdjék a nemzetiségi oktatás számára, és nehogy véletlenül jó szándékból magunk segítsük a felhígulását. Nem mondom, hogy itt erről van szó. Csak azt mondom, hogy a szabályozásnál rengeteg szempontot kell figyelembe venni. Ezek közül egy nem lényegtelen szempont, amit itt a levélben ombudsman úr megfogalmazott, és javaslom, hogy ezen induljunk el, nézzük meg, hogyan lehet még ezt a lehetőséget biztosítani. Anélkül, még egyszer mondom - ezt már háromszor mondtam, most mondom negyedjére -, hogy az eddig kiküszködött értékeinket elveszítjük.

ELNÖK: Tessék, Fórika úr!

DR. FÓRIKA LÁSZLÓ: Nagyon köszönöm, hogy tényleg ilyen alaposággal és mélységben foglalkoznak ezzel a kérdéssel. Mindazt, amit itt az utóbbi időben elmondtak, messzemenőig megalapozottnak tartom. Tényleg igaz az, hogy a kisebbségi egyéni jogok és a kisebbségi kollektív jogok a kisebbségi oktatás megszervezésénél találkoznak, ütközésbe is

kerülhetnek. Kollektív jog az, hogy legalább nyolc gyermek szülőjének kezdeményeznie kell a kisebbségi oktatás-nevelés bevezetését, tehát itt már valamiféle kollektívát feltételez a törvény.

Azon felül az is kétségtelenül igaz, hogy nagyon sok ponton a kisebbségi oktatás bevezetésével, fenntartásával vissza lehet élni. Ez is kétségtelenül igaz. Ám a kisebbségi ombudsmannak az az általános hozzáállása az ilyen kérdésekhez, hogy minden joggal vissza lehet élni, ezt mindannyian tudjuk, minden jogosultsággal vissza lehet élni. Tehát az önmagában véve, hogy ezzel rosszindulatú emberek majd vissza fognak élni, szűkebb, partikuláris érdekek érvényesülni fognak ebben a vonatkozásban, ez önmagában véve nem elégséges ellenérv. Ezt olyan szempontnak kell tekintetni, amelyet mindenképpen meg kell vizsgálni, és a lehető legszűkebb körre kell vonni a szabályozás során a visszaélés lehetőségét. Tehát egy gyakorlati probléma, de nem elvi probléma. A joggal való visszaélés kérdése, az, hogy ezzel majd esetleg visszaélnek - valószínűleg vissza is fognak élni -, az egy megoldandó probléma.

A csoportindítás kérdése. Ez nekem nem vesszőparipám, csak azt szeretném kérni, hogy gondolkodjunk ezen is közösen, mert a közoktatási törvény - és itt ismétlem magam - általában véve lehetővé teszi a csoportok indítását, az irányelv és a költségvetési törvény pedig az osztályindításhoz fűz jogkövetkezményeket. S abban a körben, tehát az osztálykörben gondolkodik, és az osztály körében úgy gondolkodik, hogy ha a kisebbségi nevelés-oktatás megszervezése kötelező, akkor azt a fenntartónak meg kell szerveznie, és akkor ehhez a költségvetés pénzt fog rendelni. De van egy csoportindítási lehetőség, ami pedig tisztán a közoktatási törvényből fakad; ebben a körben meg nem gondolkodik sem az irányelv, sem a költségvetési törvény.

Én nem azt mondom, hogy ennek feltétlenül így kell lennie, csak gondolkodjunk el rajta: ha a közoktatási törvény lehetővé teszi a csoportindítást, akkor vajon csak akkor lehet kisebbségi oktatást megszervezni, ha az osztály indítása kötelező? Vagy lehetséges akkor is, ha csoport indítása lehetséges?

ELNÖK: Jól mondtad, hogy a közoktatási törvény lehetővé tesz csoportindításokat, de ez a kisebbségi törvény kötelezővé teszi ezt nyolc szülő esetében. A csoport és az osztály nem minden esetben esik egybe (*Dr. Fórika László: Így van.*), és iskolaszervezési meg egyéb problémák miatt nem eshet egybe.

DR. FÓRIKA LÁSZLÓ: De az irányelv csak osztályról szól, egy szó sincs csoportról - nézzétek meg!

SIMON ISTVÁNNÉ: Most hozza le István, azért, hogy ezeket pontosítsuk. Ugyanis számtalan példa van a gyakorlatban az irányelv szerint megszervezett oktatásra nem másik évfolyamon, tehát egy adott évfolyamon, mert az évfolyam és az osztály nem ugyanaz.

Az irányelv évfolyamokról beszél, és az évfolyamokon belül vannak csoportok. Számtalan példa van arra, hogy ha a nemzetiségi oktatásba bekapcsolódik egy intézmény, akkor a gyerekek fele részt vesz a nemzetiségi oktatásban, a másik fele pedig nem vesz részt abban. Tehát nem önálló osztályokban szervezik meg a nemzetiségi oktatást, hanem - különösen a nyelvoktató iskolákban - például a biológiát meg a fizikát együtt tanulják, a nemzetiségi nyelvet pedig külön csoportban. Az irányelv ilyen korlátokat nem szab és a gyakorlat sem erről szól.

ELNÖK: Vannak benne megengedő részek, amelyekbe bele szoktak kapaszkodni. Annak idején vitakoztunk is azon, hogy miért csak lehetőségként kínálja fel és miért nem kötelezőként.

Még egy adalék ahhoz, hogy élnek a jogukkal, és nem visszaélnek, mert aki nyilatkozik, az a jogával él. Az persze más kérdés, hogy ez esetleg visszaélésnek tűnik. Egy tanácskozáson hallottam a következőt. Az oktatási bizottság elnöke megkérdezte az iskola igazgatóját, hogy tanítotok-e németet, mint idegen nyelvet. Igen. Rendeztek Márton napi lampionos felvonulást? Igen. Akkor miért nem nemzetiségi oktatást csináltok? Nos a nemzetiségi oktatás nem a Márton napi lampionos felvonulásból áll, hanem annak egyéb komoly tartalma is van.

SIMON ISTVÁNNÉ: Elnök úrnak igaza van abban, hogy ez nem visszaélés, mert a szabályozás szerint bármikor ki lehet mondani, hogy nem tudom hány hetedikes vagy nyolcadikos gyerek nemzetiségi oktatásban vesz részt. Nem arról van szó, hogy annak idején véletlenül nem gondoltunk valamire, hanem arról, hogy ezt lehetővé tettük. Ott történik visszaélés, ahol a fenntartó nem tudja, hogy mi folyik az iskolában, az iskola az összes formai követelményeknek megfelel ugyan, de valójában nem nemzetiségi oktatást folytat, bár annak nevezi, nemzetiség sem él a településen, a pénzt mégis felveszi érte. De ha a szabályozás megengedi, hogy ilyen csoportokat lehet szervezni, akkor ez a joggal való élés, ugyanakkor a nemzetiségi oktatás felhívítása. Egyébként a dolog nagyon sok esetben a kiegészítő támogatásokról meg a kedvezőbb szabályozásról szól.

ELNÖK: Azokat a zsilipeket, amelyeket sikerült magunk köré sáncolni és amelyek a minőséget biztosítják, nem célszerű kinyitni, mert ha kinyitjuk, akkor ránk zúdul az egész. Mi már egyfajta minőséget elértünk eddig, amivel persze még mindig elégedetlenek vagyunk. Már az utolsó másodpercben vagyunk és a minőséget csak az iskola biztosíthatja, ami a kisebbség fennmaradását jelenti. Mi a zsilipeket nem szeretnénk tovább lazítani, illetve kinyitni.

DR. FÓRIKA LÁSZLÓ: Két dolgot szeretnék mondani. 1. A kisebbségi ombudsmannak az a feladata - ezért is írta ezt a levelet -, hogy a kisebbségi jogokat minél teljesebben érvényre juttassa a saját lehetőségei között. 2. A kisebbségi ombudsman semmiképpen sem szeretne olyan szabályozást, amelyik nem veszi figyelembe a gyakorlatban felmerülő pedagógiai és egyéb szempontokat. Nem a pedagógusszakma ellenében, hanem azzal együttműködve és az Oktatási Minisztérium irányításával gondolja ezt az elvi emberi jogi problémát megoldhatónak.

ELNÖK: A jó szándékot senki nem vitatja, se az egyik, se a másik oldalról, és azt se vitatja senki, hogy ezzel foglalkozni kell, és ha jogilag úgy tűnik, hogy az irányelvek korlátokat állít a kisebbségi jogokkal való élés elé, akkor a szöveget megfelelőképpen módosítani kell.

KRASZLÁN ISTVÁN: Amikor az irányelvet elfogadták, akkor az idegen nyelv oktatását a negyedik évfolyamtól kellett kötelezően bevezetni. Ma ezt már lehet korábban is. Az irányelvbe viszont azért került be megengedő formában, hogy az első évfolyamtól kell bevezetni, mert a kisebbségi oktatás érdeke ezt így kívánta meg. Tehát nem korlátozó, hanem megengedő szabályozás volt akkor, amely a többségi szabályozással szemben megengedi, hogy a kisebbségi nyelvet első évfolyamtól kell bevezetni.

DR. FÓRIKA LÁSZLÓ: Miért nem azt írta, hogy „lehet”?

ELNÖK: A támogatás miatt. Nem mindegy ugyanis, hogy negyedik osztálytól támogatja az önkormányzat az idegen nyelv oktatását vagy az első osztálytól. Ha azt írtuk

volna bele, hogy „lehet”, akkor mondhatta volna az önkormányzat, hogy nem támogatja, mert ezen spórolni tud.

SIMON ISTVÁNNÉ: A következőképpen szól az irányelvek 1. § (3) bekezdése: „Ha a kisebbségi iskolai nevelést és oktatást biztosító iskola helyi tantervében meghatározott követelmények csak a nem kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétellel teljesíthetők, a beiratkozás az iskolába a nem kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel vállalását is jelenti, feltéve, hogy erre a tanulók és a szülők figyelmét a felvételi tájékoztatóban, továbbá a beiratkozás előtt írásban felhívták”. 1. § (4) bekezdés: „Az iskolának lehetőséget kell biztosítania arra, hogy azok is megkezdhessék, illetve folytathassák tanulmányaikat, akik nem vállalják a nem kötelező tanórai foglalkozásokon való részvételt. A tanulónak, illetve a szülőnek a tanítási év utolsó hónapjában írásban kell bejelentenie, amennyiben a tanuló a következő tanítási évben nem kíván részt venni a nem kötelező tanórai foglalkozásokon, illetve be kíván kapcsolódni a nem kötelező tanórai foglalkozásokba”. 2. § (1) bekezdés: „Ha a kisebbségi iskolai nevelés és oktatás megszervezésére a településen nincs lehetőség, az ugyanazon kisebbséghez tartozók létszáma alapján a kisebbségi nyelvoktatást kiegészítő kisebbségi oktatás keretében szervezik meg”. 3. §: „A kisebbségi iskolai nevelésben és oktatásban a kisebbség nyelvét és a kisebbség nyelvén tanított tantárgyak oktatását - a helyi tantervben meghatározottak szerint - az osztályok csoportokra bontásával szervezhetik meg”.

DR. FÓRIKA LÁSZLÓ: Lehet-e olyan csoportot létrehozni, amelynek egy harmadikos, egy ötödikes, két másodikos és négy elsős tanuló a tagja?

SIMON ISTVÁNNÉ: Hát hogyan!

DR. FÓRIKA LÁSZLÓ: Az összevont osztály maximum három évfolyamból állhat. De ha nem három, hanem négy, akkor lehetséges-e ez is? Én ezt kérdezem. Itt az hangzott el, hogy osztályon belül lehet csoportot alkotni.

SIMON ISTVÁNNÉ: Nem azt mondta: osztályok csoportokra bontásával.

FÁBIÁNNÉ OROSZ IBOLYA: Egy csoportban lehet több osztály is. Ebből az következik.

DR. FÓRIKA LÁSZLÓ: Ha ez így van, ha tehát az irányelvből levezethető az, bár nem olyan direkt, mint ahogy mondjuk, a közoktatási törvényben benne van, de ha az irányelvből levezethető az, hogy csoportok indítása is lehetséges, akkor ez azt jelenti, amit mondtam, hogy lehetséges: hogy négy elsős, két másodikos, egy harmadikos és három negyedikes fog alkotni egy csoportot. *(Közbeszólások.)* Ha ez így igaz, akkor a most hatályos szabályozás szerint is fennáll az a pedagógiai probléma, hogy másképpen kell kezelni egy tízéves gyereket és egy hatéves gyereket, ugyanakkor a pedagógiai program pedig ugyanazt adja nekik.

ELNÖK: Olyan értelemben levezethető, hogy ha kötelező nyolc szülő kérésére megszervezni, és ezek nem egy adott évfolyamhoz tartoznak, akkor ahogy a kiegészítő oktatás keretében végzik, gyakorlati példa van rá, megoldható a kérdés.

DR. FÓRIKA LÁSZLÓ: Megoldható. Akkor tehát ebből az irányelvből egyértelműen levezethető az, hogy ha egy másodikos gyerek szülője kérte, három negyedikes gyerek szülője kérte, és így tovább, akkor megszervezhető a kisebbségi oktatás?

ELNÖK: Így ez ide nincs beírva.

SIMON ISTVÁNNÉ: Nem világosan derül ki, amit tetszik kérdezni, de annak az ellenkezője sem.

DR. FÓRIKA LÁSZLÓ: Jobb lenne ezt tisztázni.

SIMON ISTVÁNNÉ: De annak az ellenkezője sem, ezért az Állami Számvevőszék soha nem kérné vissza a kiegészítő támogatást. Azt mondja, hogy az első osztályból hárman, a negyedik osztályból ketten, és így van nekem egy tízfős csoportom az alapozó szakaszban, és ezekre veszem fel a normatívát, a világon senkit nem fog ez zavarni. De egyébként érdemes ezen gondolkodni, és például ilyen tekintetben ezt pontosítani - de sehol nem találom az osztályt. Pedig esküszöm, hogy részt vettem a megalkotásában.

DR. FÓRIKA LÁSZLÓ: Ez az irányelv osztályindításról ír az én olvasatomban. Én is többször elolvastam ezt az irányelvet: osztályindításról ír, kisebbségi osztályok indításáról ír...

SIMON ISTVÁNNÉ: De hol?

DR. FÓRIKA LÁSZLÓ: Kisebbségi nevelés-oktatás bevezetése: az első évfolyamot írja.

SIMON ISTVÁNNÉ: Az évfolyam az nem osztály!

DR. FÓRIKA LÁSZLÓ: Jó, ha az első évfolyamtól, akkor ez azt jelenti, hogy elégséges egy gyerek, aki elsős? *(Többek: Nem! Dehogyan!)* Akkor miért kell odatenni azt, hogy „első évfolyamtól”?

SIMON ISTVÁNNÉ: Mert úgy kezdődik az általános iskola. *(Közbeszólások.)* De ez így van! Az első évfolyammal kezdődik, és abban az időszakban, az első évfolyamban már biztosítani kell az anyanyelv oktatását. Ez alapvető emberi jog. Ha azt mondanám, hogy anyanyelv és irodalmat vagy írás-olvasást magyarul tanulhat a gyerek az első évfolyamon, mert a közoktatásról szóló törvény sem azt mondja, hogy az oktatás a nyolcadik évfolyamon kezdődik, mert egyszerűen úgy kezdődik, az első évfolyamon, mert van egy kezdete és van egy vége, és meg kell jelölni a kezdetét is - ez így van a nemzetiségi oktatással is. Ha tehát azt mondanám, hogy magyar nyelv és irodalmat az első évfolyamon elkezd tanulni, matematikát meg nem tudom, mit, de anyanyelv és irodalmat bármikor kezdhet el, vagy nem kezdhet el, csak negyedik osztályban, akkor ez igenis emberi jogi probléma.

Még egyszer visszatérek arra, amit elmondtam: joga van az anyanyelvén megtanulni és megszerezni az ismereteit is, meg kommunikálni is megtanulni az anyanyelvén joga van, első évfolyamtól, ott, amikor kezdődik az iskola. Lehet azt mondani, hogy az iskolába belépéstől.

ELNÖK: Azt hiszem, azt mondtuk, István is mondta és én is ráerősítettem, hogy amikor az irányelvekkel foglalkoztunk, éppen ez a szempont volt a nyomós szempont, hogy az idegennyelv-tanulás a negyedik osztálytól kell, a nemzetiségi oktatás viszont az első osztálytól kell. Ez arra vonatkozott, hogy ott kötelező, mert ez egy nagyon kemény finanszírozási probléma volt. Ebből adódóan ellentétek voltak, mert ha lehetőségként

biztosítja a jogszabály, akkor az lehetőség, és nem biztos, hogy azt a fenntartónak figyelembe kell vennie.

Zsuzsa jelentkezett még.

MEDVEGY PÁLNÉ: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Szeretném megköszönni Kraszlán úrnak azt, hogy a szívemből beszélt, mert a lényegét ő mondta ki, amit utána folytatott a főosztályvezető asszony.

Nekem az a meglátásom, hogy a doktor úr a jogértelmezés szempontjait boncolgatja, mi pedig a másik oldalon, a jog alkalmazásának gyakorlati területén végezzük a terepgyakorlatot. Engedtesse meg itt, hogy ez az évfolyam meg csoport meg elsős meg harmadikos meg ötödikes, meg mit tudom én, amiről a doktor úr beszélt: a gyakorlati terep úgy néz ki, hogy az évfolyam az évfolyam, a csoport az csoport, ha nyelvet bontok, és így tovább.

Attól függ, hogy mire törekszünk a jövőben, iksz idő után. Ha nekünk valahol zárójelben az a célunk a nemzetiségi oktatás területén, hogy vissza akarjuk hozni az ötvenes évek végén működő összevont osztályokat, akkor arra tökéletes a csoport, nagyon tökéletes; akkor alkossunk csoportokat, és legyen önálló - attól függ, hogy mi a cél. Mert ha az a cél, akkor tárgyaljunk róla, mondom én.

Harminchárom éves tapasztalatom alapján szeretnék két szélsőséges példával foglalkozni, kétnyelvű nemzetiségi oktatási típusban. Ezelőtt egy héttel volt egy telefonom, amikor a szülő időpontot kért tőlem, hogy beszéljünk. Nyolcadikos gyerekét akarta behozni a rendszerbe. Azt mondtam neki a telefonban, hogy szívesen szakítok rá időt, beszélek vele másról is, de már a személyes találkozás előtt jelzem neki azt, hogy nem tudok segíteni a problémáján. Mert nem tudok segíteni. Fél év múlva megy ki a rendszeremből, én fél év alatt nem tudom hét és fél év anyagát behozni, még kozmikus sebességgel sem. Ez egy példa.

A másik példa. Ezelőtt iksz évvel megkeresett egy ötödikes gyerek anyukája a gyermekével együtt, aki előadta azt, hogy ő mennyire sajnálja azt, hogy kihagyta a gyereke életéből a nyelvátadást, egyebek, egyebek. Kitűnő tanuló volt az a gyerek. Most doktoranduszképzésben vesz részt. Nyolcadik év végére letette a középfokú nyelvvizsgát. Fölvettem ötödikbe úgy, hogy részt vett az oktatásban a gyerekek között, de én egyénileg az 1-4. osztályos anyagot pótoltam vele; mindenki tudja, hogy miről van szó.

Az tehát a véleményem a témával kapcsolatosan, hogy a szívósan igyekvő emberhez a szerencse istenasszonya odatalál. Azoknak, akiknek céljuk az, hogy bizonyítani akarják a gyökereiket - teljesen mindegy, hogy menet közben jöttek rá vagy egyebek, akkor bizonyítsák tettekben és cselekedetekben -, biztos, hogy lesz lehetőségük nemzetiségi oktatás bevezetésére. De igenis, nagyon-nagyon vigyázni kell, mert már nagyon sokan elmondták itt a lényegét, hogy miről van itt szó a gyakorlati terepen.

Javaslom, hogy ennek a 32-es rendeletnek ezt a témáját itt most fejezzük be, és az OKB ülésére külön napirendi pontként hozzuk be, és beszéljünk róla, hogyha kell, menjünk végig mondatról mondatra.

SIMON ISTVÁNNÉ: Mármint az irányelven?

MEDVEGY PÁLNÉ: Igen. Akkor nézzük meg, ha ez jogértelmezésében gondot okoz, ami a gyakorlati életben és a terepen semmi gondot nem jelent.

Köszönöm.

ELNÖK: Egyetértek azzal, amit alelnök asszony mondott, és ennél frappánsabb zárszót én sem tudok mondani.

Az „egyebek” napirend keretében még három dolgot kell megbeszélni.

Az első: köszönöm szépen azok bizalmát, akik engem jelöltek az érettségit felügyelő bizottságba, ahol a kisebbségi érdekeket kell képviselnem. Ezt nagy feladatnak tekintem, amit csak úgy tudok ellátni, ha nem a saját intézményemből indulok ki, hanem kellő információval rendelkezem az összes kisebbségi területről. Az elérhetőségem és az e-mail címem mindnyájan ismeritek és szeretném, ha a szükséges információkat eljuttatnátok hozzám. A bizottság úgy működik, hogy tematikusan végigmegy az érettségi problematikáján, kezdve attól, hogy a szélsőséges eseteket hogyan lehet a rendszerből kivenni, például az olyat, hogy valaki testnevelésből német nyelven vizsgázik, ami mintegy másfél millió forintba kerül. Mindig tájékoztatni foglak benneteket arról, hogy egy-egy bizottsági ülésen miről volt szó. Az alakuló ülésen felvettem a nemzetiségi nyelv és irodalom írásbelijének a kérdését - amiről a múltkori OKB-ülésen volt szó -, de jelzem, hogy ez 2009-ben szintén probléma lesz, amikor május 1-je péntekre esik, bár lehet, hogy akkor egy héttel eltolódik a tanév, ami szintén nem lenne szerencsés. Ez probléma lesz mindaddig, amíg május 1-je hétvégére vagy annak környékére esik. Elolvastam a jegyzőkönyvet és egyetértek azokkal, akik a május 27-ét túlzásnak tartják, ezt mindenképpen korábbra kell tenni, mert ez kötelező érettségi tárgy, még akkor is, ha „csak” a nemzetiségi oktatásban részt vevők körét érinti. Szeretném, ha ez a dolog megnyugtatóan rendeződne, és erre tett ígéretet a főosztályvezető úr is.

A második: részt veszek egy több európai országot érintő továbbképzési program kidolgozásában, amely a nem elfogadott európai alkotmánnyal, illetve az ehhez kapcsolódó képzés kínálatával kapcsolatos. Bolgár és horvát részről is vannak résztvevői ennek a munkának, de úgy tudom, hogy egy román képzési intézmény is részt fog venni ebben. Az ezzel kapcsolatos magyar nyelven megjelenő anyagokat mindenkinek szeretném átadni, és jó lenne, ha ezek az anyagok a társadalmi ismeret keretében bekerülnének a mi rendszerünkbe is. Számunkra az lenne releváns, ha az európai alkotmányban a kisebbségi szempontok is megjelennének. Ha eredményes lesz a tanár-továbbképzési programmal kapcsolatos pályázat, akkor valószínűleg érkeznek hozzánk tanárok, akiket nagy szeretettel meghívok ide. Egyelőre egyénileg veszek részt ebben a projektben a Magyarországi Német Pedagógiai Intézettel együtt, de úgy tudom, hogy a Magyarországi Szlovákok Pedagógiai Intézete is be fog kapcsolódni. Ugy tűnik, hogy ez értelmes program lesz a pedagógusainknak. A pályázat jelenleg előkészítési szakaszban van, és ha lesznek további információim, azokat is közre fogom adni.

A harmadik dolog a következő ülésünk meghatározása. Az üléseket általában a hónap harmadik csütörtökén szoktuk tartani, ami mához két hétre lesz. Mivel azonban ma rendkívüli ülést kellett tartanunk, javaslom, hogy a következő ülésünk mához három hétre, 22-én legyen. *(Fábiánné Orosz Ibolya: 10 órától?)* Igen, mert ahhoz, hogy kibeszéljük magunkat, idő kell. Ha 2 órakor kezdünk, akkor 4 órakor már mindenki el akar menni, hogy elérje a vonatát vagy hogy szállást foglaljon magának.

MEDVEGY PÁLNÉ: Én három hét múlva nem tudok jönni.

ELNÖK: Jovánka azt kérte, hogy a folyamatban lévő tankönyvügyek ügye még az új önkormányzatok megalakulása előtt rendeződjék. A következő héten, március 1-jén viszont én nem tudok jönni, de mint a múltkori példa is mutatja, alelnök asszony is kiválóan le tudja vezetni az ülést.

Van-e még az egyebekben bármilyen kérdés, észrevétel, bejelentenivaló?

SZVOBODA VIDOSZÁVA: A következőről szeretném tájékoztatni a bizottságot. Más szempontokat is kaptunk, amelyek alapján meg kell vizsgálnunk a tankönyveket. Amikor a tankönyveket írták, ezek a szempontok még nem voltak megadva a szerzőknek, és ebből

bizonyos gondok adódnak. Például képeket meg ábrákat is kell elemezni. A minap kaptam vissza a tankönyveket, hogy újból javítsam át azokat. A kiadónak is vissza fogják küldeni őket, mert nem a júniusi rendelet alapján készültek az ábrák. De azt mondták, hogy más könyveknél is gond van. Jó lenne ezt is megvitatni. Azért is bonyolult a dolog, mert legalább kétszáz kérdésre kell választ adni.

SIMON ISTVÁNNÉ: A bírálatnak nagyon aprólékos szempontjai is vannak, és ennek nem az az oka, hogy milyen elvek szerint íródtak a tankönyvek, hanem az, hogy nagyon felületesek a szakértői vélemények. Aztán az is kiderült, hogy a nyomtatásban megjelent tankönyvekkel kapcsolatban nagyon sok a szakmai kifogás. Ez a rendelkezés azt akarja elérni, hogy a szakértői vélemények olyan aprólékosak és részletekbe menők legyenek, hogy a megjelent tankönyvekkel kapcsolatban ilyen típusú szakmai és egyéb kifogások ne merülhessenek fel.

Majd a felhasználók oldaláról lesz erre szükség, de ez nem nemzetiségi szempont. Egyébként pedig ezt is meg lehet oldani úgy, hogy kap a szerző is erről egy tájékoztatást, kap a bíráló is, és így tovább. Most ne menjünk bele ezekbe a részletekbe, de tudunk róla.

SZVOBODA VIDOSZÁVA: Köszönöm szépen, Anna, de azért tényleg javasolnám, ha ezt kicsit megnéznénk, körbejárnánk, mert ez az egész helyzet a képekkel, ábrákkal, hogy ki mit tekint annak, nem tisztázott. Ebből adódnak a gondok, hogy nem egyformán értelmezzük, mert nem voltunk erre felkészülve.

SIMON ISTVÁNNÉ: Így van. Ezt felajánlotta a Tankönyv- és Taneszköziroda, és ez tényleg nem az OKB témája. Tényleg nem szeretnék itt fogadatlan prókátor lenni, én is azért küszködök, hogy minél előbb, minél korrektebbül jelenjenek meg a nemzetiségi tankönyvek, és ezt rettenetesen hajtom. De Bársony Csaba például fölajánlotta itt, ezen a helyen, hogy tájékoztatást tart az új bírálati szempontokról és mindenről a bírálóknak, és kérte, hogy tegyenek javaslatot az OKB tagjai még újabb és még újabb szakértőkre, hogy azokat össze lehessen hívni, és erről tájékoztatást kapjanak. Tehát még egyszer mondom, ez nem az OKB témája. *(Fabiánné Orosz Ibolya: Össze is hívták őket júliusban.)* Így van. És az országos önkormányzatoknak, illetve az OKB-tagoknak volt lehetőségük javaslatot tenni személyekre.

Ezt tehát még egyszer fölvetem Bársony Csabának, hogy ezt ismét tegye meg, de ez már megtörtént.

KRASZLÁN ISTVÁN: Annyit hadd tegyek még hozzá a korrektség kedvéért, hogy a legutóbbi OKB-ülésen erről szerintem döntött az OKB, ha jól emlékszem, Jovánka kérésére. Bársony Csaba, aki jelen volt, azt mondta, hogy 22-ére elő tudják készíteni, és be tudják hozni az OKB elé.

ELNÖK: Akkor tehát február 22-én lenne a következő ülés? *(Egyetértés.)* Jó, köszönöm szépen.

Még egy dolog: megjelent a 40/2002. rendelet az érettségi vizsgakövetelményekről, amely volt előttünk, és ennek keretében a szerb követelmény is.

Köszönöm szépen, az OKB mai ülését bezárom.

(Az ülés végének időpontja: 13 óra 48 perc)

Dr. Frank Gábor
a bizottság elnöke

Tartalomjegyzék

<u>Általános bevezető</u>	4
<u>A napirend ismertetése és elfogadása</u>	4
<u>A nemzetiségi nevelési, oktatási feladatokhoz nyújtott kiegészítő támogatás igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának és elszámolásának rendjéről szóló OKM-rendelet tervezete</u>	4
<u>Simon Istvánné szóbeli kiegészítése</u>	4
<u>Hozzászólások</u>	5
<u>6/2007.(02.01.) számú határozat</u>	16
<u>7/2007.(02.01.) számú határozat</u>	16
<u>Egyebek</u>	16
<u>Dr. Kaltenbach Jenő, a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa levelének megvitatása</u>	16
<u>Elnöki tájékoztatók</u>	31
<u>További észrevételek</u>	31